

Briselē, 2023. gada 13. septembrī
(OR. en)

12954/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0322(CNS)

ECOFIN 869
FISC 190

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 13. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 529 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES DIREKTĪVA par transfertcenu noteikšanu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 529 final.

Pielikumā: COM(2023) 529 final

EIROPAS
KOMISIJA

Strasbūrā, 12.9.2023.
COM(2023) 529 final

2023/0322 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA

par transfertcenu noteikšanu

{SWD(2023) 308-309}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šis priekšlikums ir daļa no tiesību aktu kopuma, kas pazīstams ar nosaukumu “Uzņēmējdarbība Eiropā: ienākuma nodokļu sistēma” jeb “BEFIT”. Tajā papildus šim priekšlikumam par transfertcenu noteikšanu, kas integrē galvenos transfertcenu noteikšanas principus ES tiesību aktos ar mērķi dalībvalstīm ierosināt konkrētas kopīgas pieejas, ir iekļauts otrs atsevišķs priekšlikums, ar ko paredz vienotu noteikumu kopumu lielu uzņēmumu grupu nodokļu bāzes aprēķināšanai ES.

Transfertcenu noteikšana attiecas uz cenu noteikšanu darījumiem starp saistītiem uzņēmumiem (t. i., tās pašas starptautisku uzņēmumu grupas dalībniekiem), kas ietver īpašuma vai pakalpojumu nodošanu. Ievērojamu globālās tirdzniecības apjomu veido preču un pakalpojumu, kapitāla un nemateriālo aktīvu (piemēram, intelektuālā īpašuma) starptautiski pārvedumi starptautisku uzņēmumu grupu ietvaros; šādus pārvedumus sauc par “grupas iekšējiem darījumiem”.

“Grupas iekšējos darījumus” ne vienmēr pārvalda tirgus spēki, bet tos lielā mērā var veicināt visas grupas kopējās intereses. Tā kā nodokļu aprēķinu pamatā parasti ir vienības līmeņa pārskati, tad cenas vai citi nosacījumi, ar kādiem notiek minētie grupas iekšējie darījumi, ietekmēs attiecīgo vienību ienākumus un/vai izdevumus saistībā ar šiem darījumiem un līdz ar to ietekmēs peļņas summu, ko katra grupas vienība reģistrē nodokļu vajadzībām. Augstāka cena palielina pārdevēja ienākumus un samazina pircēja ienākumus. Zemāka cena samazina pārdevēja ienākumus un palielina pircēja ienākumus. Tādējādi transfertcena ietekmē gan pārdevēja valsts nodokļu bāzi, gan pārrobežu darījumā iesaistītā pircēja valsts nodokļu bāzi.

Tādēļ ir svarīgi grupas iekšējiem pārvedumiem noteikt atbilstošu cenu, sauktu par “transfertcenu”. “Transfertcenu noteikšana” ir vispārējs termins cenu noteikšanai darījumiem starp saistītām pusēm.

Saskaņā ar pašreizējiem starptautiskajiem standartiem, ko izstrādājusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO)¹, pārrobežu darījumiem starp starptautisku uzņēmumu grupas saistītām vienībām ir jānosaka tāda pati cena kā darījumiem starp trešām personām salīdzināmos apstākļos. Tas ir pazīstams kā “nesaistītu pušu darījuma princips” un ir atspoguļots ESAO Paraugkonvencijas par nodokļu uzlikšanu ienākumiem un kapitālam 9. pantā (Saistīti uzņēmumi)².

Tomēr 9. pantā nav sīki izklāstīti noteikumi par transfertcenu noteikšanu. Laika gaitā ESAO ir izstrādājusi ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas daudznacionāliem uzņēmumiem un nodokļu administrācijām³ (ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas), kurās sniegti norādījumi par nesaistītu pušu darījuma principa nozīmi un piemērošanu. Minētās vadlīnijas ir izstrādātas kā nesaistošs instruments, kura mērķis ir palīdzēt starptautisku uzņēmumu grupām

¹ Sk. ESAO tīmekļa vietni: <https://www.oecd.org/>.

² ESAO Paraugkonvencija par nodokļu uzlikšanu ienākumiem un kapitālam (<https://www.oecd.org/ctp/treaties/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-20745419.htm>).

³ ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas daudznacionāliem uzņēmumiem un nodokļu administrācijām (<https://www.oecd.org/tax/transfer-pricing/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-20769717.htm>).

un nodokļu iestādēm rast risinājumus transfertcenu noteikšanas lietās, kas mazina konfliktus un ierobežo tiesvedību. ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas pirmo reizi tika publicētas 1995. gadā un tiek regulāri atjauninātas.

Ja nesaistītu pušu darījuma princips nav iekļauts valsts tiesību aktos, tad netiek uzskatīts, ka ESAO Paraugkonvencijas 9. pants rada iekšzemes transfertcenu noteikšanas režīmu. Faktiski parasti tiek saprasts, ka attiecībā uz piemērošanu valsts iekšienē 9. panta izpilde nenotiek “automātiski”. Tomēr jurisdikcijas parasti ir ieviesušas valsts tiesību aktus, kas nodrošina pamatprincipu zināmu saskaņošanu atbilstīgi nesaistītu pušu darījuma principa standartam, pat ja piemērošana visā pasaulē nav identiska. Turklāt jurisdikcijās var būt savi administratīvie norādījumi un/vai noteikumi nolūkā labāk izskaidrot valsts noteikumus un sniegt norādījumus par to interpretāciju.

Šā priekšlikuma pamatojums izriet no tā, ka gandrīz visas dalībvalstis ir arī ESAO⁴ locekles un tādēļ ir apņēmušās ievērot ESAO principus un ieteikumus. Tomēr, neraugoties uz lielākās daļas dalībvalstu politisko apņemšanos, ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju statuss un nozīme dalībvalstīs pašlaik atšķiras. Turklāt Savienības līmenī noteikumi par transfertcenu noteikšanu pašlaik nav saskaņoti ar leģislatīviem aktiem, lai gan visās dalībvalstīs ir ieviesti valsts tiesību akti, kas paredz vienotu pieeju pamatprincipiem. Tomēr tie nav pilnībā saskaņoti. Tas, ka katrai dalībvalstij ir liela rīcības brīvība, interpretējot un piemērojot ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas, rada sarežģījumus un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem.

Piemēram, dalībvalstu tiesību akti liecina par atšķirībām “saistītu uzņēmumu” definīcijā un jo īpaši attiecībā uz “kontroles” jēdzienu, kas parasti ir priekšnoteikums transfertcenu noteikšanas piemērošanai. Dažas dalībvalstis piemēro 25 % sliekšni, savukārt citas piemēro 50 % līdzdalības sliekšni, nosakot, vai ir izpildīts kontroles kritērijs. Tā rezultātā uzņēmumi saskaras ar nenoteiktību nodokļu jomā, augstām atbilstības nodrošināšanas izmaksām, kā arī biežiem, laikietilpīgiem juridiskiem strīdiem, kas cita starpā rada ievērojamas maksas par juridiskiem pakalpojumiem un rada šķēršļus pārrobežu darbībai un augstu dubultas un/vai pārmērīgas nodokļu uzlikšanas risku.

Nodokļu dubultās uzlikšanas un pārmērīgas nodokļu uzlikšanas risks uzņēmumiem, kas darbojas pāri robežām, rada noteiktības trūkumu nodokļu jomā, ko izraisa iespējamie nodokļu strīdi⁵ starp dažādu dalībvalstu nodokļu administrācijām gadījumos, kad tām ir atšķirīgi viedokļi par konkrētam darījumam piemērojamu režīmu to uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmā. Pasaules ekonomikā, kas kļūst aizvien globalizētāka un konkurētspējīgāka, vienotajā tirgū ir vajadzīga lielāka noteiktība nodokļu jomā. Tādējādi, lai palielinātu noteiktību nodokļu jomā attiecībā uz savām nodokļu lietām, daži uzņēmumi cenšas saņemt nodokļu nolēmumus no nodokļu iestādes attiecībā uz konkrētiem darījumiem piemērojamo režīmu. Tomēr, ja nodokļu nolēmums ir vienpusējs, citas attiecīgās dalībvalstis joprojām var apstrīdēt šādu darījumiem piemērojamo režīmu, par kuru panākta vienošanās. Tāpēc pat tad, ja tiek pieņemts vienpusējs nodokļu nolēmums, pastāv reāls nodokļu strīdu un iespējamās nodokļu dubultās vai pārmērīgas uzlikšanas risks.

Noteikumu par transfertcenu noteikšanu sarežģītība un to atšķirīgā īstenošana dalībvalstu tiesību aktos rada vairākas citas problēmas:

⁴ Malta, Kipra, Bulgārija un Rumānija nav ESAO locekles.

⁵ Kāds liels uzņēmums arī norādīja, ka ir kļuvis vairāk tādu nodokļu strīdu, kas saistīti ar transfertcenu noteikšanu ES iekšienē un nodokļa ieturējuma atcelšanu.

- **Peļņas novirzīšana un nodokļu apiešana**⁶: transfertcenas var viegli manipulēt, lai novirzītu peļņu, un tās var izmantot saistībā ar agresīvas nodokļu plānošanas shēmām.
- **Tiesvedība**⁷ **un nodokļu dubultā uzlikšana**⁸: transfertcenu noteikšana ir subjektīvāka nekā citas tiešo un netiešo nodokļu jomas, un šā iemesla dēļ tā ir jutīga pret strīdiem, jo nodokļu administrācijām ne vienmēr ir kopīgas intereses un interpretācija. Tas ir tāpēc, ka, lai novērstu nodokļu dubulto uzlikšanu, pamatotai (augšupvērstai) pamatkorekcijai, ko veic viena nodokļu administrācija, ideālā gadījumā būtu jāseko atbilstošai (lejupvērstai) korekcijai, ko veic otra nodokļu administrācija. Tas nozīmē, ka otrajai nodokļu administrācijai būtu attiecīgi jāsamazina sava nodokļu bāze, kas, visticamāk, ir iespēja, no kuras nodokļu administrācija vēlētos izvairīties.
- **Augstas atbilstības nodrošināšanas izmaksas**: Nodokļu dubultā uzlikšana jau rada ievērojamas izmaksas uzņēmumiem, kas darbojas pāri robežām. Turklāt ievērojamas ir arī nodokļu saistību izpildes izmaksas⁹, kas saistītas ar transfertcenu noteikšanu. Šīs izmaksas izriet no uzņēmumu pienākuma noteikt, kādas cenas varētu uzskatīt par nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošām cenām, veicot pētījumus un apkopojot un uzturot/atjauninot saistīto dokumentāciju.

⁶ Nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas (*BEPS*) projekta sākumā 2013. gadā ESAO, atzīstot metodoloģiskos un datu ierobežojumus, lēsa, ka *BEPS* prakses radīto globālo uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumu zaudējumu apmērs varētu būt no 100 līdz 240 miljardiem USD gadā (sk. <https://www.oecd.org/tax/beps-project-explanatory-statement-9789264263437-en.htm>); Manipulācijas ar transfertcenu noteikšanu tika identificētas kā viena no *BEPS* praksēm. Konkrētāk, *BEPS* projekta 8.–10. pasākums bija veltīts tam, lai uzlabotu norādījumus par nesaistītu pušu darījuma principu nolūkā nodrošināt, ka rezultātus nosaka ekonomika, nevis realitāte uz papīra. Šajā sakarā nobeiguma ziņojuma par 8.–10. pasākuma mērķis ir nodrošināt, ka transfertcenu noteikšanas rezultāti tiek saskaņoti ar vērtības radīšanu starptautisku uzņēmumu grupā.

⁷ ESAO oficiālā statistika liecina, ka 2021. gada beigās nepabeigto savstarpējās vienošanās procedūru (*MAP*) skaits, kas iedarbinātas, lai atrisinātu nodokļu dubultās uzlikšanas jautājumu saistībā ar transfertcenu noteikšanas lietām, ir palielinājies par 33 % salīdzinājumā ar 2016. gadu (2021. gada beigās *MAP* apmērs bija 6000 salīdzinājumā ar 4500 neizskatītām *MAP* lietām 2016. gada beigās). ESAO statistika par *MAP* ir pieejama šādā tīmekļa vietnē: <https://www.oecd.org/tax/dispute/mutual-agreement-procedure-statistics-2021-inventory-trends.htm#tpcases>. ES oficiālā statistika par *MAP* saskaņā ar Arbitrāžas konvenciju liecina, ka strīdi saistībā ar transfertcenu noteikšanu starp dalībvalstīm ir palielinājušies par 17 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (2020. gada beigās dalībvalstu kopējais *MAP* apmērs bija 2213, savukārt dalībvalstu kopējais *MAP* apmērs 2019. gada beigās bija 1889). ESAO statistika par *MAP* ir pieejama šādā tīmekļa vietnē: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/statistics-apas-and-maps-eu_en.

⁸ Saskaņā ar *Ernst & Young* publicēto pētījumu par transfertcenām (pieejams vietnē: http://www.ey.com/global/content.nsf/International/2007-2008_Transfer_Pricing_Global_Survey) viens no iemesliem, kāpēc uzņēmumi uzskata transfertcenu noteikšanu par prioritāru nodokļu jautājumu, ir tās saistība ar nodokļu dubulto uzlikšanu. Saskaņā ar apsekojumu (intervijas ar 850 starptautiskiem uzņēmumiem 24 valstīs (no tām 11 ES dalībvalstīs)) uzņēmumi ir ziņojuši, ka 42 % korekciju gadījumu bija pamats pastāvīgai nodokļu dubultajai uzlikšanai. Tas galvenokārt ir tāpēc, ka uzņēmumi parasti nenodod lietas savstarpējās vienošanās procedūrām, jo tās uzskata, ka šīs procedūras ir pārāk ilgas un dārgas.

⁹ Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2001. gadā veikto pētījumu par uzņēmumu nodokļiem (Nodokļi vienotajā tirgū. SEC (2001) 582 final) Tiek ziņots, ka vidējie starptautiskie uzņēmumi transfertcenu noteikšanas noteikumu ievērošanai tērē aptuveni 1 miljonu līdz 2 miljonus EUR gadā. Lieliem starptautiskiem uzņēmumiem rodas atbilstības nodrošināšanas izmaksas, kas saistītas ar transfertcenu noteikšanu, no aptuveni 4 miljoniem EUR līdz 5,5 miljoniem EUR gadā.

Šie ar nodokļiem saistītie šķēršļi uzņēmumiem kavē vienotā tirgus pienācīgu darbību un kavē tā potenciāla īstenošanu efektivitātes pieauguma ziņā. Tā rezultātā tiek apdraudēta vienotā tirgus konkurētspēja.

Šā priekšlikuma mērķis ir vienkāršot nodokļu noteikumus, palielinot noteiktību nodokļu jomā uzņēmumiem ES, tādējādi samazinot tiesvedības un nodokļu dubultās uzlikšanas risku un attiecīgās atbilstības nodrošināšanas izmaksas un tādējādi uzlabojot vienotā tirgus konkurētspēju un efektivitāti. Gan mērķorientētajā, gan sabiedriskajā apspriešanā tika skaidri pausta uzņēmēju vēlme pēc noteiktības nodokļu jomā un, plašākā nozīmē, pēc juridiskās noteiktības. Noteiktība nodokļu jomā vienmēr ir bijusi uzņēmumu prioritāte, kas bieži tiek uzsvērtā kā svarīgāka problēma nekā nodokļu likme. Tas ir kļuvis par arvien kritiskāku jautājumu, jo pēdējo gadu laikā ir notikušas daudzas vērienīgas reformas starptautisko uzņēmumu ienākuma nodokļa jomā.

Šis mērķis tiek sasniegts šādi: 1) iekļaujot Savienības tiesību aktos nesaistītu pušu darījuma principu; 2) saskaņojot galvenos transfertcenu noteikšanas noteikumus; 3) precizējot ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju nozīmi un statusu; un 4) radot iespēju Savienībā izveidot kopīgus saistošus noteikumus par konkrētiem transfertcenu noteikšanas jautājumiem, vadoties pēc ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām.

Priekšlikums nodrošinātu pakāpenisku kopīgu un konsekventu pieeju izstrādi starp dalībvalstu nodokļu iestādēm transfertcenu noteikšanas noteikumu interpretācijai un piemērošanai, Savienības tiesību aktos iekļaujot nesaistītu pušu darījuma principu un precizējot ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju nozīmi un statusu. Turklāt iespējai izstrādāt dalībvalstīm kopīgus saistošus noteikumus par konkrētiem darījumiem saskaņā ar ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām būtu jāuzlabo uzņēmumu noturība Savienībā, jāsamazina kropļojumi un jāveicina vienlīdzīgi konkurences apstākļi vienotajā tirgū.

• **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis direktīvas priekšlikums pilnībā atbilst spēkā esošajai ES politikai tiešo nodokļu jomā. Tas papildina Komisijas un Savienības centienus, kas ir daļa no tās nodokļu politikas programmas nolūkā izveidot stabilu, efektīvu un taisnīgu nodokļu sistēmu, kas nodrošina stabilus ieņēmumus un veicina izaugsmi, kā izklāstīts 2021. gada paziņojumā par uzņēmējdarbības nodokļiem 21. gadsimtā¹⁰. Šī politikas iniciatīva atbilst centieniem nodrošināt uzņēmumiem noteiktību nodokļu jomā un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, vienlaikus nodrošinot, ka valstu valdības var piekļūt taisnīgiem un stabiliem uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumiem.

2016. gadā tika pieņemta Nodokļu apiešanas novēršanas direktīva (ATAD)¹¹ ar mērķi nodrošināt, ka dalībvalstīs tiek saskaņotā veidā īstenoti galvenie pasākumi, kas vērsti pret nodokļu apiešanu un izriet no iekšējām nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas apkarošanas projekta darbībām, un paredzēt vairākus konkrētus un vispārīgus noteikumus

¹⁰ Paziņojumu par uzņēmējdarbības nodokļiem 21. gadsimtā skatīt: https://taxation-customs.ec.europa.eu/communication-business-taxation-21st-century_en.

¹¹ Padomes Direktīva (ES) 2016/1164 (2016. gada 12. jūlijs), ar ko paredz noteikumus tādas nodokļu apiešanas prakses novēršanai, kas tieši iespaido iekšējā tirgus darbību (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32016L1164>).

nodokļu apiešanas novēršanai. Tā tika grozīta 2017. gadā, lai iekļautu papildu noteikumus par nodokļu apiešanas novēršanu attiecībā uz nodokļu sistēmu neatbilstībām¹².

Vienlaikus Direktīva par administratīvo sadarbību (DAS)¹³ kopš tās pieņemšanas 2011. gadā ir vairākkārt pārskatīta un paplašināta, lai nodokļu administrācijas visā ES varētu veikt plašu un savlaicīgu ar nodokļiem saistītas informācijas apmaiņu nolūkā atbalstīt dalībvalstu tiesību aktu izpildi nodokļu jomā.

Konkrēti, DAS¹⁴ un DAS¹⁵ ir īpaši svarīgas šim priekšlikumam, jo tās ir saistītas ar transfertcenu noteikšanu. Saskaņā ar DAS3 valstu kompetentās iestādes cita starpā automātiski apmainās ar informāciju, kas saistīta ar tā saukto iepriekšēju vienošanos par cenas noteikšanu (APA)¹⁶. DAS6 reglamentē automātisku informācijas apmaiņu par ziņojamām pārrobežu shēmām, par kurām ziņojuši starpnieki vai attiecīgais nodokļu maksātājs. Ziņojamās pārrobežu shēmas ir noteiktas, pamatojoties uz vairākām “pazīmēm”, kas ietver dažādus rādītājus par iespējamu nodokļu apiešanas risku. Pazīme “E” attiecas uz vienošanos par transfertcenu noteikšanu.

Priekšlikums atbilst arī pēdējam ziņojumam, ko sagatavojis Kopējo iekšējo cenu (transfertcenu) noteikšanas forums (JTPF)¹⁷, kas ir ekspertu grupa, ko Komisija izveidoja 2002. gadā, lai ierosinātu pragmatiskus, nelegislatīvus risinājumus praktiskām problēmām, ko rada transfertcenu noteikšanas prakse Savienībā. JTPF strādāja saskaņā ar ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām un darbojās, pamatojoties uz vienprātību. Balstoties uz JTPF paveikto darbu, Komisija uzsāka koordinētu pasākumu kopumu — izstrādājot vai nu norādes, vai ieteikumus —, kurus pēc tam apstiprināja Padome. Viens no tiem ir Rīcības kodekss attiecībā uz iekšējo cenu noteikšanas dokumentāciju asociētiem uzņēmumiem Eiropas Savienībā (EU TPD)¹⁸, ko plaši ievēro dalībvalstis. JTPF pilnvaru termiņš beidzās 2019. gada martā, un tas netika atjaunots.

¹² Padomes Direktīva (ES) 2017/952 (2017. gada 29. maijs), ar ko attiecībā uz hibrīdneatbilstībām ar trešām valstīm groza Direktīvu (ES) 2016/1164 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0952>)

¹³ Padomes Direktīva 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32011L0016>).

¹⁴ Padomes Direktīva (ES) 2015/2376 (2015. gada 8. decembris), ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32015L2376>).

¹⁵ Padomes Direktīva (ES) 2018/822 (2018. gada 25. maijs), ar ko attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām groza Direktīvu 2011/16/ES (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32018L0822>).

¹⁶ Iepriekšēja vienošanās par cenas noteikšanu attiecas uz jebkuru nolīgumu, paziņojumu vai jebkuru citu instrumentu vai darbību ar līdzīgu ietekmi, iepriekš nosakot atbilstošu kritēriju kopumu, ar ko nosaka transfertcenu pārrobežu darījumiem starp saistītiem uzņēmumiem vai peļņas attiecināšanu uz pastāvīgu pārstāvniecību.

¹⁷ Skatīt ES Kopējo iekšējo cenu (transfertcenu) noteikšanas forumu (JTPF) šeit: https://taxation-customs.ec.europa.eu/joint-transfer-pricing-forum_en.

¹⁸ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija (2006. gada 27. jūnijā) par Rīcības kodeksu attiecībā uz iekšējo cenu noteikšanas dokumentāciju asociētiem uzņēmumiem Eiropas Savienībā (EU TPD), 2006/C 176/01, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2006.176.01.0001.01.LAV&toc=OJ%3AC%3A2006%3A176%3AFULL

Priekšlikumu papildina Arbitrāžas konvencija¹⁹. Ar to izveido procedūru strīdu izšķiršanai gadījumos, kad nodokļu dubulta uzlikšana notiek starp dažādu dalībvalstu uzņēmumiem vienas dalībvalsts uzņēmuma peļņas augšupvērstas korekcijas rezultātā. Lai gan lielākajā daļā divpusējo nolīgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu ir ietverts noteikums par attiecīgā saistītā uzņēmuma peļņas attiecīgu lejupvērstu korekciju, tie parasti neuzliek līgumslēdzējām valstīm saistošu pienākumu novērst nodokļu dubulto uzlikšanu. Arbitrāžas konvencija paredz nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, vienojoties līgumslēdzējām valstīm, tostarp vajadzības gadījumā atsaucoties uz neatkarīgas padomdevējas struktūras atzinumu. Tādējādi Arbitrāžas konvencija uzlabo nosacījumus pārrobežu darbībām iekšējā tirgū.

Papildus Arbitrāžas konvencijai nodokļu maksātāji var paļauties uz jaunajiem noteikumiem par nodokļu strīdu izšķiršanu, ko piemēro no 2019. gada 1. jūlija. Tie ir noteikti Padomes Direktīvā par nodokļu strīdu izšķiršanas mehānismiem Eiropas Savienībā²⁰, un tie ievērojami uzlabo nodokļu strīdu izšķiršanu, jo tie nodrošina, ka uzņēmumi un iedzīvotāji var ātrāk un efektīvāk atrisināt strīdus, kas saistīti ar nodokļu nolīgumu interpretāciju un piemērošanu. Jaunie noteikumi attiecas arī uz jautājumiem, kas saistīti ar nodokļu dubulto uzlikšanu, ja divas vai vairākas valstis pieprasa tiesības uzlikt nodokli vieniem un tiem pašiem uzņēmuma vai personas ienākumiem vai peļņai. Tas var notikt, piemēram, tāpēc, ka pastāv neatbilstība valstu noteikumos vai noteikumu par transfertcenu noteikšanu atšķirīga interpretācija divpusējā nodokļu nolīgumā.

Visbeidzot, 2020. gada jūlijā Komisija apņēmas kopā ar ieinteresētajām dalībvalstīm izstrādāt ES sadarbīgas saistību izpildes satvaru, ko dēvē par Eiropas uzticēšanās un sadarbības pieeju (*ETACA*)²¹. Tās mērķis ir nodrošināt skaidru ES mēroga satvaru preventīvam dialogam starp nodokļu administrācijām un uzņēmumiem nodokļu maksātājiem nolūkā veicināt preventīvu dialogu, kura rezultātā nodokļu administrācijas veic augsta līmeņa riska novērtējumu attiecībā uz lielo starptautisko uzņēmumu pieņemto transfertcenu noteikšanas politiku. Tā rezultātā uzņēmumi, kas izvērs darbību starptautiskā mērogā, saņem atbalstu, lai izvairītos no nodokļu dubultās uzlikšanas un samazinātu nodokļu saistību izpildes izmaksas. Programmas izmēģinājuma posms tika pabeigts 2023. gada martā, un Komisijas dienesti pašlaik izvērtē, vai un kā pastāvīgi turpināt programmu.

Visbeidzot, Komisija ar sava tehniskā atbalsta instrumenta²² un citu Savienības programmu starpniecību turpina atbalstīt darba programmas taisnīgai un vienkāršai nodokļu sistēmai īstenošanu, piemēram, iepriekš minētās direktīvas.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šīs direktīvas priekšlikums ir saskaņā ar Komisijas MVU stratēģiju nodokļu un MVU jomā²³. Lielākā daļa MVU uzskata, ka nodokļu jautājumi ir visapgrūtinošākā politikas joma, kas tos

¹⁹ Konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu sakarā ar asociēto uzņēmumu peļņas korekciju (90/463/EEK).

²⁰ Padomes Direktīva (ES) 2017/1852 (2017. gada 10. oktobris) par nodokļu strīdu izšķiršanas mehānismiem Eiropas Savienībā (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32017L1852>).

²¹ Sk. *ETACA* tīmekļa vietni: https://taxation-customs.ec.europa.eu/eu-cooperative-compliance-programme/european-trust-and-cooperation-approach-etaca-pilot-project-mnes_en.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu, OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.

ietekmē. MVU ir daudz grūtību nodokļu jautājumos, piemēram: tiešie nodokļi (ienākumi, kapitāls, nodokļu dubultā uzlikšana utt.), nodokļu saistību izpildes izmaksas un administratīvais slogs, ko rada noteikumi nodokļu jomā. Tā kā mūsu priekšlikuma mērķis ir izveidot kopēju pieeju transfertcenu noteikšanai un tādējādi visā Savienībā radīt lielāku noteiktību nodokļu jomā uzņēmumiem neatkarīgi no to lieluma, MVU gūs labumu arī no saskaņotākas pieejas, kas varētu samazināt saistību izpildes izmaksas, kā arī palielināt noteiktību attiecībā uz nodokļu iestādēm dažādās dalībvalstīs.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Likumdošanas iniciatīvu nodokļu jomā juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 115. pants. Lai gan tajā nav skaidras atsauces uz tiešajiem nodokļiem, 115. pantā ir minēta tādu direktīvu pieņemšana, ar ko tuvina valstu tiesību aktus, kuri tieši iespaido vienota tirgus izveidi vai darbību. No tā izriet, ka saskaņā ar LESD 115. pantu direktīvas ir piemērotais juridiskais instruments Savienībai šajā jomā. Saskaņā ar LESD 288. pantu direktīvas ir saistošas dalībvalstīm attiecībā uz rezultātu, kas jāsasniedz, bet ļauj valstu iestādēm izvēlēties tā sasniegšanas formu un metodes.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, Savienības līmeņa pasākumi būtu jāveic tikai tad, ja dalībvalstis, rīkojoties atsevišķi, nevar pietiekami labi sasniegt paredzētos mērķus un turklāt atbilstoši ierosinātās darbības mērogam vai iedarbībai tos var labāk sasniegt ES līmenī.

Risināmās problēmas pārrobežu raksturs prasa kopīgu iniciatīvu visā vienotajā tirgū. Tā kā transfertcenu noteikšanai ir pārrobežu raksturs, to var risināt, tikai pieņemot tiesību aktus Savienības līmenī. Tāpēc šī iniciatīva atbilst subsidiaritātes principam, ņemot vērā to, ka dalībvalstu individuāla nekoordinēta rīcība tikai palielinātu pašreizējo transfertcenu noteikšanas tiesiskā regulējuma sadrumstalotību un nesniegtu gaidītos rezultātus. Vienotai pieejai visām dalībvalstīm būtu vislielākās izredzes sasniegt paredzētos mērķus.

Tāpēc likumdošanas iniciatīva ir saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.

• Proporcionalitāte

Paredzētie pasākumi nepārsniedz to, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu minimālo nepieciešamo vienotā tirgus aizsardzības līmeni, un tāpēc tie atbilst proporcionalitātes principiem. Direktīva nodrošina vienotu pieeju attiecībā uz transfertcenu noteikšanas pamatprincipiem un paredz mērķtiecīgus noteikumus konkrētiem darījumiem, kuros Savienībai var radīt vislielāko pievienoto vērtību. Vienotam nesaistītu pušu darījuma principa standartam un saskaņotākai pieejai attiecībā uz transfertcenu noteikšanu būtu jārada mazāk sadrumstalota nesaistītu pušu darījuma principa piemērošana un interpretācija visā Savienībā, kam būtu jāsamazina strīdi, tiesvedība un vispārējās saistību izpildes izmaksas uzņēmumiem, kuri darbojas visā Savienībā.

²³ Sk. tīmekļa vietni par nodokļu jautājumiem un MVU: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/taxation-and-smes_en.

Tāpēc direktīvas priekšlikums paredz tikai tos pasākumus, kas ir nepieciešami šo mērķu sasniegšanai, un ir saskaņā ar proporcionalitātes principu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Šis priekšlikums ir par direktīvu, kas ir vienīgais pieļaujamais instruments saskaņā ar juridisko pamatu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 115. pantā.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Transfertcenu noteikšanas jomā nav iepriekš izstrādātu spēkā esošu Savienības tiesību aktu, tāpēc *ex post* izvērtējumi vai atbilstības pārbaudes netika veiktas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

No 2022. gada 13. oktobra līdz 2023. gada 26. janvārim tika publicēts uzaicinājums iesniegt atsauksmes un tiešsaistes aptauja par plašāku *BEFIT* iniciatīvu. Kopumā apspriešanas pasākumos tika saņemtas 123 atsauksmes. To vidū bija 46 atsauksmes, 77 atbildes uz sabiedriskās apspriešanas aptauju, no kurām 29 bija rakstiski apsvērumi. Ietekmes novērtējumā tika ņemti vērā visi no ieinteresētajām personām saņemtie viedokļi.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Priekšlikuma sagatavošanas laikā Komisija apspriedās ar dažādiem avotiem un saņēma no tiem informāciju. Cita starpā Komisija paļāvās uz publiski pieejamu informāciju, apspriedās ar ESAO sekretariātu un, organizējot virtuālu panelīdiskusiju, uzklauzīja akademiķu viedokļus, kas specializējušies transfertcenu noteikšanas jomā.

- **Ietekmes novērtējums**

Lai sagatavotu *BEFIT* iniciatīvu, kuras daļa ir šis priekšlikums, tika veikts ietekmes novērtējums. Ietekmes novērtējuma ziņojuma projektu iesniedza Komisijas Regulējuma kontroles padomei (RKP) 2023. gada 26. aprīlī. Pēc 2023. gada 24. maija sanāksmes RKP 2023. gada 26. maijā sniedza pozitīvu atzinumu ar atrunām, ierosinot dažas jomas, kurās jāveic turpmāki uzlabojumi attiecībā uz vispārējās *BEFIT* iniciatīvas izmaksām un ieguvumiem. Citi konkrēti dati saistībā ar šo priekšlikumu netika atjaunināti. Ietekmes novērtējumam pievienotais kopsavilkums ir publicēts šajā saitē: **[tiks pievienots vēlāk]**

Ietekmes novērtējumā, kas tika pārskatīts pēc RKP ieteikumiem, tika izskatīts pamatscenārijs (t.i., bez izmaiņām) un divi politikas risinājumi.

1. risinājums. ESAO nesaistītu pušu darījuma principa un transfertcenu noteikšanas vadlīniju iekļaušana ES tiesību aktos

Šis risinājums paredz saskaņot transfertcenu noteikšanas normas Savienībā, izmantojot uz principiem balstītus tiesību aktus. Nesaistītu pušu darījuma princips tiktu integrēts Savienības tiesību aktos. Turklāt ar tiesību aktiem tiktu precizēts ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju statuss un nozīme un tiktu ietverta atsauce uz to jaunāko redakciju nolūkā interpretēt nesaistītu pušu darījuma principu. Faktiski vadlīnijas tiktu pārveidotas par saistošu instrumentu, bet tas attiektos tikai uz (jaunāko) redakciju, kas tiktu iekļauta Savienības tiesību aktos; nevis tās iepriekšējās versijas. Mērķis būtu nodrošināt, ka dalībvalstis ievēro to pušu principu un tām ir vienota pieeja transfertcenu noteikšanai.

2. risinājums. ESAO nesaistītu pušu darījuma principa un transfertcenu noteikšanas vadlīniju iekļaušana ES tiesību aktos, kā arī pakāpeniska kopīgu pieeju izstrāde transfertcenu noteikšanas praksei.

Šā risinājuma pamatā ir 1. risinājums, un tā mērķis būtu ne tikai nodrošināt, ka ES dalībvalstis piemēro vienu un to pašu principu, bet tas būtu solis uz priekšu tāda mehānisma īstenošanā, kas nodrošinātu ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju viedokļu un interpretāciju koordināciju starp dalībvalstīm.

Tāpat kā saskaņā ar 1. risinājumu, nesaistītu pušu darījuma princips tiktu iekļauts Savienības tiesību aktos, un tiesību aktos būtu precizēta ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju nozīme un statuss, taču tās tiktu papildinātas arī ar mehānismu to interpretācijas un piemērošanas koordinēšanai Savienības līmenī. Turklāt tas ietver vairākus noteikumus, ar ko definē transfertcenu noteikšanas pamatnoteikumus. Šis risinājums turklāt paredzētu īpašus ļaunprātīgas izmantošanas novēršanas noteikumus transfertcenu noteikšanā. Ar to arī aicina izveidot ekspertu grupu, lai apspriestu un vienotos par nesaistītu pušu darījuma principa interpretāciju, nodrošinātu koordinētu interpretāciju un pieeju praktiskām problēmām, kas rodas no transfertcenu noteikšanas prakses Savienībā.

Abi risinājumi tika salīdzināti pēc šādiem kritērijiem: lietderība, efektivitāte, saskaņotība un proporcionalitāte. Ietekmes novērtējumā tika secināts, ka 2. risinājums ir vēlamais risinājums.

Šis priekšlikums atspoguļo šo 2. risinājumu, lai gan ar nelieliem grozījumiem. Pirmkārt, priekšlikumā nav iekļauti nekādi īpaši noteikumi par ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu. Tomēr priekšlikumā ir risināts jautājums par lejupvērstām korekcijām kā sistemātisks noteikums saskaņā ar ESAO Paraugkonvencijā par nodokļu uzlikšanu noteikto pieeju. Otrkārt, pēc Komisijas priekšlikuma ir paredzēts izdot saistošus noteikumus par konkrētiem darījumiem Padomes īstenošanas aktu veidā.

Komisija uzskata, ka pozitīva ekonomiskā ietekme materializēsies sakarā ar zemākām saistību izpildes izmaksām gan nodokļu administrāciju, gan nodokļu maksātāju līmenī, jo nodokļu jomā būs lielāka noteiktība un līdz ar to mazāk strīdu. Paredzams, ka sociālā ietekme un ietekme uz vidi būs diezgan ierobežota.

Pamattiesības

Pamattiesības tiek aizsargātas, jo īpaši tiek izpildītas prasības attiecībā uz persondatu aizsardzību saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR)²⁴. Persondatus apstrādās tikai tiktāl un vienīgi tik ilgi, cik tas to kompetentajām iestādēm ir absolūti nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību valsts tiesību aktiem nodokļu jomā un mazinātu krāpšanas nodokļu jomā, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanas risku dalībvalstīs, jo īpaši pārbaudot, vai tiek pareizi piemēroti šajā direktīvā paredzētie noteikumi par transfertcenu noteikšanu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Iniciatīvas galvenā ietekme uz budžetu Komisijai ietver papildu cilvēkresursus jauno uzdevumu veikšanai un ekspertu grupas izveidi. Šīs ekspertu grupas sastāvā būs eksperti transfertcenu noteikšanas jomā, un tā sniegs Komisijai zināšanas un kompetenci, lai apsvērtu,

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

kuri elementi būtu jāiekļauj īstenošanas aktos, kurus tā ierosinās Padomei. Tiesību akta finanšu pārskatā ir sniegta informācija par nepieciešamajiem cilvēkresursiem un administratīvajiem resursiem.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija izvērtē direktīvu piecus gadus pēc tam, kad stājas spēkā valsts noteikumi, ar kuriem transponē direktīvu, un pēc tam reizi piecos gados.

Lai varētu uzraudzīt un izvērtēt direktīvas īstenošanu, dalībvalstis katru gadu sniedz Komisijai datus, kas atspoguļo attiecīgo informāciju par direktīvas darbību. Attiecīgā informācija ir jādefinē īstenošanas aktā saskaņā ar priekšlikuma 17. pantā noteikto procedūru.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Priekšlikumu var iedalīt trīs daļās: 1) pirmā daļa attiecas uz nesaistītu pušu darījuma principu un šā principa piemērošanas iespējamām sekām; 2) otrajā daļā ir noteikti pamatelementi, kas ir būtiski nesaistītu pušu darījuma principa piemērošanai; un 3) trešajā daļā ir iekļauts mehānisms turpmāku kopīgu noteikumu izveidei attiecībā uz ierobežotu tematu kopumu, kas nodokļu maksātājiem nodrošinās turpmāku vienkāršošanu un noteiktību nodokļu jomā attiecībā uz nesaistītu pušu darījuma principa interpretāciju un piemērošanu.

i) Nesaistītu pušu darījuma princips

Princips

4. pantā ir precizēts, ka, ja grupas iekšējo pārrobežu darījumu noteikumi un nosacījumi neatbilst nesaistītu pušu darījuma principam, tie ir jāpielāgo, lai atspoguļotu noteikumus, par kuriem būtu panākta vienošanās starp neatkarīgām pusēm, un peļņai attiecīgi jāuzliek nodoklis.

Šajā direktīvā pastāvīgā pārstāvniecība būtu jāuzskata par saistītu uzņēmumu, un tādējādi 4. pantā ietvertais vispārīgais noteikums attiecas arī uz peļņas attiecināšanu uz pastāvīgo pārstāvniecību. Līdz ar to iekšējie darījumi starp galveno biroju un pastāvīgo pārstāvniecību būtu jānosaka saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu.

Saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu tiek pārbaudīta cena darījumiem starp saistītiem uzņēmumiem ("transfertcenas"), un to var koriģēt, lai atspoguļotu salīdzināmu nekontrolētu darījumu cenas.

Lai uz darījumu attiektos 4. pantā paredzētais vispārīgais noteikums, tam jānotiek starp divām saistītām vienībām. Tādējādi ir obligāti vajadzīga vienota saistītā uzņēmuma definīcija Savienībā. 5. pantā ir iekļauta saistīta uzņēmuma definīcija, kas dalībvalstīm jāīsteno, lai piemērotu šajā direktīvas priekšlikumā paredzētos noteikumus par transfertcenu noteikšanu.

Korekcijas

Transfertcenu noteikšanas korekcijas var iedalīt divās galvenajās kategorijās: i) tās, ko nodokļu administrācija veikusi pēc uzņēmuma nodokļu deklarācijas iesniegšanas, kas var ietvert pamatkorekcijas un atbilstošās korekcijas, un ii) tās, ko nodokļu maksātājs brīvprātīgi veicis pirms uzņēmuma nodokļu deklarācijas iesniegšanas, ko sauc par kompensējošām korekcijām.

6. pantā ir paredzēti noteikumi par to, kā dalībvalstīm būtu jāveic pamatkorekcijas un atbilstošās korekcijas. Pamatkorekcijas attiecas uz uzņēmuma ar nodokli apliekamās peļņas pieaugumu, ko rada pārrobežu darījumi ar saistītu uzņēmumu, kuri nav veikti atbilstoši nesaistītu pušu darījuma principam. Atbilstošās korekcijas tiek veiktas, reaģējot uz pamatkorekciju, un to mērķis ir novērst nodokļu dubulto uzlikšanu, kas var rasties pamatkorekcijas rezultātā. Faktiski, ja nodokļu administrācija palielina uzņēmuma ar nodokli apliekamo peļņu vienā nodokļu jurisdikcijā (izmantojot pamatkorekciju), var būt nepieciešama atbilstošā korekcija, lai samazinātu šā uzņēmuma nodokļu saistības otrajā iesaistītajā nodokļu jurisdikcijā.

Regulas 6. panta 1. punkta galvenais mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstīs ir piemērots mehānisms, lai tās varētu veikt atbilstošu korekciju, ja pamatkorekcija tiek veikta citā jurisdikcijā. Ja nav atbilstošās korekcijas, nodokļu maksātājiem, kas veic pārrobežu darbību, varētu tikt piemērota nodokļu dubultā uzlikšana, no šādas situācijas būtu jāizvairās. Šajā sakarā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai veikt atbilstošās korekcijas, un tām būtu jāapsver iespēja neierobežot šādas korekcijas piešķiršanu savstarpējas vienošanās procedūru kontekstā, bet arī, piemēram, paātrinātas procedūras rezultātā (ja nav šaubu, ka pamatkorekcija ir labi pamatota) un kopīgu revīziju rezultātā.

Dažos gadījumos var būt legītimi iemesli, kāpēc atbilstošā korekcija nav piešķirta. Jo īpaši dalībvalstīm nebūtu jāpiešķir atbilstošās korekcijas, ja: i) pamatkorekciju neuzskata par atbilstīgu nesaistītu pušu darījuma principam, ii) pamatkorekcijas rezultātā netiek uzlikts nodoklis peļņas summai citā jurisdikcijā, par kuru saistītajam uzņēmumam attiecīgajā dalībvalstī jau ir uzlikts nodoklis, un iii) ja ir iesaistīta trešās valsts jurisdikcija tādā situācijā, kad nav noslēgts nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanas nolīgums. Ja nav veikta pamatkorekcija, dalībvalsts var veikt lejupvērstu korekciju tikai tad, ja i) lejupvērstā korekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam; ii) summa, kas vienāda ar lejupvērsto korekciju, ir ietverta saistītā uzņēmuma peļņā citā jurisdikcijā; un iii) attiecīgajām jurisdikcijām ir nosūtīts paziņojums par nodomu veikt lejupvērstu korekciju. Tā mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis var saglabāt savu suverenitāti nodokļu jomā un tiesības novērtēt, vai pamatkorekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam un ka nav nedz nodokļu dubultas uzlikšanas, nedz nodokļu dubultas neuzlikšanas.

“Kompensējoša korekcija” ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju glosārijā ir definēta kā “korekcija, ar kuru nodokļu maksātājs paziņo transfertcenu nodokļu vajadzībām, proti, kontrolēta darījuma cenu, ko nodokļu maksātājs uzskata par nesaistošu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, pat ja šī cena atšķiras no faktiski iekasētās summas darījumā starp saistītajiem uzņēmumiem”. Tomēr kompensējošās korekcijas ir nodokļu dubultās uzlikšanas cēlonis, jo tās parasti netiek atzītas visās jurisdikcijās, pamatojoties uz to, ka nodokļu deklarācijā būtu jāatspoguļo faktiskie darījumi. Lai izvairītos no tiesvedības un izveidotu kopēju pieeju kompensējošām korekcijām Savienībā, 7. pantā ir paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm būtu jāatzīst kompensējoša korekcija. Šā noteikuma pamatā ir ziņojums JTPF/009/FINAL/2013/EN²⁵ par kompensējošām korekcijām, ko 2013. gadā apstiprināja Kopējais iekšējo cenu noteikšanas forums, un tas būtu jāinterpretē saistībā ar šo ziņojumu.

ii) kopīgie pamatelementi

²⁵ ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojums par kompensējošām korekcijām (JTPF/009/FINAL/2013/EN): https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/jtpf_009_final_2013_en.pdf.

Komercattiecību un finansiālo attiecību precīza nošķiršana

Direktīvas 8. pantā ir noteikts, ka transfertcenu noteikšanas rezultāti ir jānosaka saskaņā ar saistīto pušu faktisko rīcību konkrētā darījuma līguma noteikumu kontekstā. Lai sasniegtu šo mērķi, noteikums paredz rūpīgi nodalīt faktisko darījumu starp saistītajiem uzņēmumiem, analizējot līgumattiecības starp pusēm un pušu rīcību. Šajā ziņā transfertcenu noteikšanas analīzes galvenajam pirmajam solim ir jābūt precīzai starpuzņēmumu darījumu definēšanai, analizējot to ekonomiski būtiskos raksturlielumus, kas atspoguļoti ne tikai pušu noslēgtajos līgumos, bet arī to rīcībā un citos būtiskos faktos. Līguma noteikumiem vajadzētu būt analīzes sākuma punktam, un ciktāl rīcība vai citi fakti neatbilst rakstiskajam līgumam, pušu rīcība (nevis rakstiskā līguma noteikumi) būtu jāuzskata par labāko pierādījumu faktiski veiktajam(-ajiem) darījumam(-iem).

Transfertcenu noteikšanas metodes

Saskaņā ar ESAO Transfertcenu noteikšanas vadlīniju III nodaļu direktīvas priekšlikuma 9. pantā ir minētas šādas galvenās transfertcenu noteikšanas metodes:

“salīdzināmā nekontrolēto cenu metode” ir metode, ar ko kontrolētā darījumā nodotā īpašuma vai pakalpojumu cenu salīdzina ar cenu, ko iekasē par īpašumu vai pakalpojumiem, kas nodoti salīdzināmā nekontrolētā darījumā salīdzināmos apstākļos. Ja pastāv atšķirība starp abām cenām, tas var liecināt par to, ka saistīto uzņēmumu komerciālo un finansiālo attiecību nosacījumi neatbilst nesaistītu pušu darījuma principam un ka kontrolētā darījuma cena var būt jāaizstāj ar nekontrolētā darījuma cenu. Salīdzināmo nekontrolēto cenu metodi var piemērot, pamatojoties uz nodokļu maksātāja darījumiem ar neatkarīgiem uzņēmumiem (iekšējiem salīdzināmiem darījumiem) vai uz darījumiem starp citiem neatkarīgiem uzņēmumiem (ārējiem salīdzināmiem darījumiem). Lai gan šī metode potenciāli ir pieejama visu veidu darījumiem, produktu salīdzināmības prasība, lai to varētu piemērot saprātīgi uzticamā veidā, ir īpaši augsta, jo jebkura produkta atšķirība var būtiski ietekmēt darījuma cenu, lai gan bieži vien nav praktiski iespējams noteikt pietiekami precīzas salīdzināmības korekcijas šādām produktu atšķirībām.

“Tālākpārdošanas cenas metode” ir metode, kuras pamatā ir cena, par kādu produktu, kas iegādāts no saistīta uzņēmuma, pārdod tālāk neatkarīgam uzņēmumam. Pēc tam šī cena (“tālākpārdošanas cena”) tiek samazināta par atbilstošu bruto peļņas normu (“tālākpārdošanas cenas starpība”), ko nosaka, ņemot vērā bruto peļņas normas salīdzināmos nekontrolētos darījumos, kas atspoguļo summu, no kuras tālākpārdevējs censtos segt savus pārdošanas un citus darbības izdevumus un, ņemot vērā veiktās funkcijas (ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus), gūt atbilstošu peļņu. Summu, kas palikusi pāri pēc bruto peļņas normas atskaitīšanas, var uzskatīt par nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu sākotnējai īpašuma nodošanai starp saistītajiem uzņēmumiem pēc korekcijas attiecībā uz citām izmaksām, kas saistītas ar produkta iegādi, piemēram, muitas nodokļiem.

Izmaksu un pieskaitījuma metode sākas ar izmaksām, kas radušās īpašuma piegādātājam vai pakalpojumu sniedzējam kontrolētā darījumā par nodoto īpašumu vai pakalpojumiem, kas sniegti saistītam uzņēmumam. Pēc tam šīm izmaksām pieskaita atbilstošu uzcenojumu, ko nosaka, atsaucoties uz piegādātāju nopelnīto uzcenojumu salīdzināmos nekontrolētos darījumos, lai gūtu atbilstošu peļņu, ņemot vērā veiktās funkcijas un tirgus apstākļus. Šādu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu uzcenojumu var noteikt, atsaucoties uz uzcenojumu, ko tas pats piegādātājs gūst salīdzināmos nekontrolētos darījumos (iekšējs salīdzināms darījums), vai atsaucoties uz uzcenojumu, ko salīdzināmos darījumos būtu

nopelnījis neatkarīgs uzņēmums (ārējs salīdzināms darījums). Parasti izmaksu un pieskaitījuma metode izmantos peļņas normas, kas aprēķinātas pēc tiešajām un netiešajām ražošanas vai piegādes izmaksām, bet pirms uzņēmuma pamatdarbības izmaksām (piemēram, pieskaitāmie izdevumi).

“Darījumu tīrās peļņas metode” salīdzina neto peļņas normu attiecībā pret atbilstošu bāzi (piemēram, izmaksas, pārdošana, aktīvi), ko nodokļu maksātājs gūst no kontrolēta darījuma (vai no darījumiem, kas ir piemēroti apkopošanai un aplūkošanai kopā) ar neto peļņas normu, kas gūta salīdzināmos nekontrolētos darījumos. Nodokļu maksātāja nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu neto peļņu no kontrolēta (-iem) darījuma (-iem) var noteikt, atsaucoties uz neto peļņu, ko tas pats nodokļu maksātājs gūst salīdzināmos nekontrolētos darījumos (iekšējs salīdzināms darījums), vai atsaucoties uz neto peļņu, ko salīdzināmos darījumos nopelnījis neatkarīgs uzņēmums (ārējs salīdzināms darījums). Gadījumos, kad neto peļņas normu salīdzina ar izmaksām vai pārdošanu, darījuma neto peļņas metode darbojas līdzīgi izmaksu un pieskaitījuma un tālākpārdošanas cenas metodei, izņemot to, ka tā salīdzina neto peļņas normas, kas izriet no kontrolētiem un nekontrolētiem darījumiem (pēc tam, kad ir atskaitīti attiecīgie pamatdarbības izdevumi), nevis salīdzina bruto peļņas normu par tālākpārdošanu vai bruto uzcenojumu izmaksām. Funkcionālā salīdzināmība parasti ir svarīgāka nekā produktu salīdzināmība, piemērojot darījumu neto peļņas metodi.

“Peļņas sadalīšanas metode” identificē apvienoto peļņu no kontrolētajiem darījumiem, kuros iesaistīti saistītie uzņēmumi, un pēc tam šo peļņu sadala starp saistītajiem uzņēmumiem, balstoties uz ekonomiski derīgu pamatojumu, lai tuvinātu peļņas sadalījumu, par ko būtu panākta vienošanās starp neatkarīgiem uzņēmumiem, ievērojot nesaistītu pušu darījuma principu. Šo ekonomiski derīgo pamatu var balstīt uz neatkarīgiem tirgus datiem (piemēram, nekontrolētiem kopuzņēmumu nolīgumiem) vai iekšējiem datiem. Šādu iekšējo datu veidi, kas ir būtiski, lai sadalītu apvienoto peļņu starp saistītajiem uzņēmumiem (“sadalīšanas faktors (-i)”), būs atkarīgi no lietas faktiem un apstākļiem un var ietvert, piemēram, sadales principu, kas attiecas uz saistīto uzņēmumu attiecīgajiem pārdošanas, pētniecības un izstrādes izdevumiem, pamatdarbības izdevumiem, aktīviem vai darbinieku skaitu. Sadalīšanas faktoram (-iem) būtu jāatspoguļo pušu attiecīgais ieguldījums kontrolētā darījuma radīto ienākumu radīšanā un jābūt pietiekami neatkarīgam (-iem) no transfertcenu noteikšanas formulējuma (t. i., tam jābūt balstītam uz objektīviem datiem (piemēram, pārdošanu nesaistītām personām), nevis uz datiem, kas attiecas uz atlīdzību kontrolētos darījumos (piemēram, pārdošanu saistītiem uzņēmumiem)).

Apvienoto peļņu var sadalīt starp saistītajiem uzņēmumiem, pamatojoties uz atlikuma vai ieguldījuma analīzi.

Atlikuma analīzē vispirms tiek identificēta un uz saistītajiem uzņēmumiem attiecināta pamatpeļņa, kas attiecināma uz tādu ieguldījumu, kuru var ticami salīdzināt, t. i., parasti mazāk sarežģītu ieguldījumu, par kuru var atrast ticamus salīdzināmus datus. Parasti šī pamatpeļņa tiktu noteikta, piemērojot vienu no tradicionālajām darījumu metodēm vai darījumu tīrās peļņas metodi, lai noteiktu peļņu salīdzināmos darījumos starp neatkarīgiem uzņēmumiem. Tādējādi tā parasti neaptvertu tādu peļņu, ko radījis otrās kategorijas ieguldījums, kas var būt unikāls un vērtīgs un/vai ir attiecināms uz augstu integrācijas līmeni vai kopīgu ekonomiski nozīmīgu risku uzņemšanos. Otrajā posmā visa atlikusī peļņa (vai zaudējumi), kas paliek pēc tam, kad ir ņemta vērā peļņa, kas attiecināma uz pirmo ieguldījuma kategoriju, būtu balstīta uz pušu otrās kategorijas ieguldījuma relatīvās vērtības analīzi.

Ieguldījuma analīzē, kas atšķiras no atlikuma analīzes, apvienoto peļņu sadala starp visiem saistītajiem uzņēmumiem uzreiz, pamatojoties uz katra saistītā uzņēmuma, kas piedalās kontrolētajā darījumā, sniegtā ieguldījuma relatīvo vērtību.

Šis priekšlikums nedod priekšroku nevienai no šīm atzītajām transfertcenu noteikšanas metodēm. Ir jāpiemēro 10. pantā paredzētais noteikums un tādējādi — jāizvēlas vispiemērotākā metode, ņemot vērā konkrētā gadījuma faktus un apstākļus.

Turklāt 9. panta otrajā punktā ir paredzēts, ka transfertcenu noteikšanas metodi, kas nav 1. punktā minētās apstiprinātās metodes, var piemērot tikai tad, ja var pierādīt, ka i) nevienu no apstiprinātajām metodēm nevar pamatoti piemērot, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma nosacījumus kontrolētajam darījumam, un ii) šāda cita metode dod rezultātu, kas atbilst rezultātam, ko sasniegtu neatkarīgi uzņēmumi, kuri veic salīdzināmus nekontrolētus darījumus salīdzināmos apstākļos. Nodokļu maksātājam vai nodokļu administrācijai, kas apstiprina metodi, kura nav kāda no 1. punktā ietvertajām apstiprinātajām metodēm, būtu jāuzņemas pienākums pierādīt, ka 9. panta 2. punkta prasības ir izpildītas.

Ja ir izpildīti 2. punktā paredzētie nosacījumi un tiek izmantota ekonomiskās vērtēšanas metode, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, pienācīgi ņem vērā saturu un ieteikumus, kas sniegti ziņojumā JTPF/003/2017/FINAL/EN²⁶ par ekonomiskās vērtēšanas metožu izmantošanu transfertcenu noteikšanā, ko 2017. gadā apstiprinājis Kopīgais transfertcenu noteikšanas forums. Minētajā ziņojumā ir sniegts visaptverošs apraksts par vērtēšanas metodēm un konkrētiem elementiem, kas būtu jāņem vērā, izmantojot tos transfertcenu noteikšanas nolūkos.

Vispiemērotākās metodes izvēle

Direktīvas 10. pantā noteikts, ka transfertcenu noteikšanas metodes izvēlei vienmēr ir jābūt vērīgai uz to, lai atrastu konkrētajam gadījumam vispiemērotāko metodi.

Šajā nolūkā atlases procesā būtu jāņem vērā transfertcenu noteikšanas metožu attiecīgās stiprās un vājās puses; izmantotās metodes piemērotību, ņemot vērā kontrolētā darījuma raksturu, ko jo īpaši nosaka ar funkcionālās analīzes palīdzību; tādas ticamas informācijas pieejamību (jo īpaši par nekontrolētiem salīdzināmiem darījumiem), kas vajadzīga, lai piemērotu izvēlēto metodi un/vai citas metodes; kā arī kontrolēto un nekontrolēto darījumu salīdzināmības pakāpi, tostarp salīdzināmības korekciju ticamību, ja tādas ir, kas var būt vajadzīgas, lai novērstu atšķirības starp tām. Neviena metode nav piemērota visās iespējamajās situācijās, un nav arī jāpierāda, ka konkrēta metode nav piemērota atbilstošos apstākļos.

Kopumā salīdzināmā nekontrolēto cenu metode ir piemērota metode, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu a) tirgū tirgto preču pārdošanai, ņemot vērā kontrolēto darījumu un salīdzināmu(-s) nekontrolētu(-s) darījumu(-us), kas notiek salīdzināmos apstākļos, tostarp vienā un tajā pašā tirdzniecības ķēdes līmenī (piemēram, pārdošana sekundāram ražotājam, izplatītājam, mazumtirgotājam utt.), un b) dažiem kopīgiem finanšu darījumiem, piemēram, naudas aizdošanai. Šāda veida darījumiem var būt publiski pieejamas tirgus cenas (piemēram, preču cenas vai procentu likmes).

²⁶ ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojums par ekonomiskās vērtēšanas metožu izmantošanu transfertcenu noteikšanā (JTPF/003/2017/FINAL/EN): https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-10/2017_10_16_jtpf_003_2017_en_final_en.pdf

Tālākpārdošanas cenas metode ir vislietderīgākā, ja to piemēro pārdošanas un tirgvedības darbībām, piemēram, tām, ko parasti veic izplatītājs. Dažos gadījumos tālākpārdevēja tālākpārdošanas cenas starpību kontrolētajā darījumā var noteikt, atsaucoties uz tālākpārdošanas cenas starpību, ko tas pats tālākpārdevējs gūst par precēm, kas iegādātas un pārdotas salīdzināmos nekontrolētos darījumos (iekšējs salīdzināms darījums). Citos apstākļos tālākpārdošanas cenas starpību var noteikt, atsaucoties uz tālākpārdošanas cenas starpību, ko nopelnījuši neatkarīgi uzņēmumi salīdzināmos nekontrolētos darījumos (ārēji salīdzināmi darījumi).

Izmaksu un pieskaitījuma metode ir vislietderīgākā, ja a) preces pārdod ražotājs, kas neiegulda vērtīgus un unikālus nemateriālos aktīvus vai kontrolētajā darījumā neuzņemas neparastus riskus, kā tas var būt saskaņā ar līgumu vai ražošanu pēc pasūtījuma; vai b) ja kontrolētais darījums ir tādu pakalpojumu sniegšana, attiecībā uz kuriem pakalpojumu sniedzējs neiegulda vērtīgus un unikālus nemateriālos aktīvus vai neuzņemas neparastus riskus.

Darījumu tīrās peļņas metode darbojas līdzīgi izmaksu un pieskaitījuma metodei un tālākpārdošanas cenas metodei, izņemot to, ka tā salīdzina neto peļņas normas, un tā ir noderīga gadījumos, kad nav publiski pieejamas ticamas informācijas par trešo personu bruto peļņas normu vai šāda informācija ir ierobežota, un līdz ar to ir grūti piemērot iepriekšējās tradicionālās darījumu metodes. Kopumā ir novērots, ka uz izmaksām balstītus neto peļņas normas rādītājus izmanto ražošanas un pakalpojumu darbībām; pārdošanas darbībām izmanto uz pārdošanu balstītus rādītājus; un aktīvietilpīgām darbībām izmanto uz aktīviem balstītus rādītājus. Jebkurā gadījumā izvēlētajam finanšu rādītājam jābūt tādām, kas: i) atspoguļo pārbaudāmās puses (t. i., kontrolētā darījuma puses, attiecībā uz kuru tiek pārbaudīts finanšu rādītājs) veikto funkciju vērtību, ņemot vērā tās aktīvus un riskus; ii) ir pietiekami neatkarīgs no transfertcenu noteikšanas formulējuma, t. i., tam jābalstās uz objektīviem datiem (piemēram, pārdošanu nesaistītām personām), nevis uz datiem, kas attiecas uz atlīdzību par kontrolētiem darījumiem (piemēram, pārdošanu saistītiem uzņēmumiem); un iii) to ir iespējams pietiekami ticami un konsekventi izmērīt kontrolētā darījuma un salīdzināmā(-o) nekontrolētā(-o) darījuma(-u) līmenī.

Vienpusējas metodes (tālākpārdošanas cena, izmaksu un pieskaitījuma metode, darījumu tīrās peļņas metode) nav uzskatāmas par uzticamām, ja katra darījuma puse sniedz unikālu un vērtīgu ieguldījumu saistībā ar kontrolēto darījumu vai ja puses iesaistās ļoti integrētās darbībās. Šādā gadījumā vispiemērotākā metode ir peļņas sadalīšanas metode, jo neatkarīgas puses var faktiski noteikt darījuma cenu proporcionāli to attiecīgajam ieguldījumam, kas divpusēju metodi padara par piemērotāku. Turklāt, tā kā šis ieguldījums ir unikāls un vērtīgs, nebūs ticamas salīdzināmas informācijas, ko varētu izmantot, lai, piemērojot citu metodi, noteiktu darījuma cenu ticamākā veidā.

Vienpusējas metodes ir piemērotas gadījumos, ja viena no pusēm sniedz visu unikālo un vērtīgo ieguldījumu, kas iesaistīts kontrolētajā darījumā, bet otram pusei nav nekāda unikāla un vērtīga ieguldījuma. Šādā gadījumā pārbaudītajai pusei vajadzētu būt tai, kurai visuzticamākajā veidā var piemērot transfertcenu noteikšanas metodi un par kuru var atrast visuzticamākos salīdzināmos datus. Puse, kas neveic nekādu unikālu un vērtīgu ieguldījumu attiecībā uz darījumu, visbiežāk būs tā, kurai visuzticamāk var piemērot vienpusēju transfertcenu noteikšanas metodi.

Salīdzināmības analīze

Salīdzināmības analīze ir pamats nesaistītu pušu darījuma principa piemērošanai.

Lai piemērotu nesaistītu pušu darījuma principu, ir jāveic salīdzināmības analīze, kas lielā mērā sastāv no diviem galvenajiem aspektiem: i) noteikt komercattiecības vai finansiālās attiecības starp saistītiem uzņēmumiem un nosacījumus un ekonomiski nozīmīgos apstākļus, kas saistīti ar šīm attiecībām; un ii) salīdzināt nosacījumus un ekonomiski nozīmīgos apstākļus darījumos starp saistītiem uzņēmumiem (kontrolēti darījumi) ar salīdzināmu darījumu nosacījumiem starp neatkarīgiem uzņēmumiem (salīdzināmi nekontrolēti darījumi).

Attiecībā uz pirmo aspektu 11. pantā ir paredzēti salīdzināmības faktori, kas dalībvalstīm būtu jāņem vērā, nosakot kontrolēta darījuma apstākļus. Minētie faktori ir attiecīgā darījuma līguma noteikumi, funkcionālā analīze (funkcijas, ko veic katrs uzņēmums, ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus), tā produkta vai pakalpojuma raksturlielumi, kas ir darījuma priekšmets, ekonomiskie apstākļi un uzņēmējdarbības stratēģijas. Tiklīdz ir konstatēti kontrolētā darījuma apstākļi, ir jāveic faktiskais salīdzinājums un novērtējums par to, vai darījums atbilst nesaistītu pušu darījuma principam. Šajā nolūkā ir jānosaka, kurš apmērs tiks salīdzināts (t. i., jāizvēlas transfertcenu noteikšanas metode) un ar ko tas tiks salīdzināts (t. i., ir jāidentificē potenciāls salīdzināms nekontrolēts darījums).

Kontrolēts un nekontrolēts darījums tiek uzskatīts par salīdzināmu, ja abu darījumu ekonomiski nozīmīgās iezīmes un ar tiem saistītie apstākļi ir pietiekami līdzīgi, lai ticami noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu rezultātu.

Lai abi darījumi būtu salīdzināmi, tiem nav obligāti jābūt identiskiem. Turpretim nevienai no to atšķirībām nevajadzētu būtiski ietekmēt nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu vai peļņu; ja pastāv šādas būtiskas atšķirības, būtu jāveic pietiekami precīzas korekcijas, lai novērstu to ietekmi.

Šīs korekcijas (ko sauc par “salīdzināmības korekcijām”) jāveic tikai tad, ja būtisko atšķirību ietekmi uz cenām vai peļņu var pietiekami precīzi noteikt, lai uzlabotu rezultātu ticamību.

11. pantā ir arī precizēts, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka salīdzināmu nekontrolētu darījumu meklēšanas pamatā ir pārredzamības princips. Tas nozīmē, ka nodokļu maksātājiem būtu nodokļu administrācijai jāpamato un jādokumentē meklēšanas posmi un, simetriski, ka nodokļu administrācijai būtu jāsniedz nodokļu maksātājam būtiskā informācija par šiem posmiem, sagatavojot vai apstrīdot šādu meklēšanu.

Meklējot salīdzināmus nekontrolētus darījumus, pienācīgi būtu jāņem vērā ieteikumi, kas ietverti ziņojumā JTPF/007/2016/FINAL/EN²⁷ par salīdzināmu darījumu izmantošanu ES, ko 2016. gadā apstiprināja Kopējā iekšējo cenu noteikšanas forumā.

Nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošs diapazons

Dažos gadījumos cenu noteikšanas metodes piemērošana dos vienu rezultātu, kas ir uzticamākais nesaistītu pušu darījuma principam atbilstoša rezultāta rādītājs. Citos gadījumos metodes izmantošana var dot vairākus rezultātus, no kuriem var iegūt ticamu rezultātu diapazonu. Saskaņā ar starptautisko paraugpraksi 12. pantā ir noteikts, ka tad, ja, piemērojot

²⁷ ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojums par salīdzināmu darījumu izmantošanu ES (JTPF/007/2016/FINAL/EN): <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-04/jtpf0072017encomps.pdf>.

vispiemērotāko metodi, iegūst skaitļu diapazonu, nesaistītu pušu darījuma diapazons jānosaka, izmantojot starpkvartiļu diapazonu. Starpkvartiļu diapazons ir no 25. līdz 75. procentīlei no rezultātiem, kas iegūti no nekontrolētiem salīdzināmiem darījumiem.

Lai mazinātu strīdus un nodrošinātu vienotu pieeju visā Savienībā, šajā noteikumā ir arī paredzēts, ka i) nodokļu maksātājam nevajadzētu piemērot korekciju, ja tās rezultāti ietilpst starpkvartiļu diapazonā, ja vien nodokļu administrācija vai nodokļu maksātājs nepierāda, ka konkrētā gadījuma fakti un apstākļi attaisno konkrētu atšķirīgu pozīciju diapazonu; ii) ja kontrolēta darījuma rezultāti neietilpst nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošā diapazonā, nodokļu administrācijām ir jāpieprasa koriģēt visu rezultātu mediānu, ja vien nodokļu maksātājs vai nodokļu administrācija nepierāda, ka kāds cits diapazona punkts konkrētajā gadījumā nosaka uzticamāku nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu.

Transfertcenu noteikšanas dokumentācija

Būtisks transfertcenu noteikšanas saistību izpildes elements ir dokumentācija, kas apliecina, ka attiecīgo darījumu cena atbilst nesaistītu pušu darījuma principam. 2. pielikumā ir izklāstīti dokumentācijas noteikumu pamatelementi, un Komisija tos sīkāk precizēs, ievērojot 13. panta noteikumus, lai, iespējams, pievienotu tādus elementus kā standarta veidnes, ar ko nosaka transfertcenu noteikšanas informācijas veidu un saturu, aptveramos termiņus, valodu prasības un nodokļu maksātājus, uz ko attiecas dokumentācijas pienākuma tvērums.

iii) Nesaistītu pušu darījuma principa un turpmāko kopīgo noteikumu piemērošana konkrētos jautājumos

Lai nodrošinātu nesaistītu pušu darījuma principa kopīgu piemērošanu, ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju jaunākā redakcija būs saistoša, piemērojot nesaistītu pušu darījuma principu dalībvalstīs. Tā kā ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas laiku pa laikam tiks grozītas, šīm jaunajām vadlīnijām vajadzētu būt jaunam saistošam atsauces satvaram. Lai nodrošinātu šo jauno vadlīniju ievērošanu dalībvalstīs, būtu jāpieņem Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. panta 9. punktā noteiktā procedūra. Turklāt Komisija var ierosināt grozījumus šajā direktīvā, lai atspoguļotu grozījumus ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijās.

Lai sasniegtu mērķi radīt lielāku noteiktību nodokļu maksātājiem, tiek ierosināts ar īstenošanas aktiem noteikt papildu kopīgus saistošus noteikumus transfertcenu noteikšanas jomā. Minētie īstenošanas akti sniegs nodokļu maksātājiem skaidru priekšstatu par to, ko nodokļu iestādes Savienībā uzskatītu par pieņemamu izmantošanai konkrētiem darījumiem, un arī paredzēs tā sauktos “aizsardzības noteikumus”, kas samazinās saistību izpildes slogu un strīdu skaitu.

Ņemot vērā šādu pasākumu sensitīvo raksturu, kuri skar valstu izpildvaras un izpildes pilnvaras tiešo nodokļu jomā, tādu nodokļu uzlikšanas tiesību īstenošanu, kas piešķirtas saskaņā ar divpusējām vai daudzpusējām nodokļu konvencijām, kuras novērš nodokļu dubulto uzlikšanu vai nodokļu dubulto neuzlikšanu, un ņemot vērā iespējamo finansiālo ietekmi uz dalībvalstu nodokļu bāzēm, īstenošanas pilnvaras pieņemt lēmumus saskaņā ar šo direktīvu būtu jāpiešķir Padomei pēc Komisijas priekšlikuma.

Priekšlikums

PADOMES DIREKTĪVA**par transfertcenu noteikšanu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 115. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu²⁸,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²⁹,

saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Transfertcenu noteikšana ir cenu noteikšana pārrobežu darījumiem starp saistītiem uzņēmumiem starptautisku uzņēmumu grupas ietvaros. Tā kā nodokļu aprēķinu pamatā parasti ir vienības līmeņa pārskati, cenas vai citi nosacījumi, ar kādiem notiek pārrobežu darījumi starp saistītiem uzņēmumiem, ietekmēs attiecīgo vienību ienākumus un/vai izdevumus saistībā ar šiem darījumiem un līdz ar to ietekmēs peļņas summu, ko katrs grupas uzņēmums reģistrē nodokļu vajadzībām jurisdikcijās, kurās tas darbojas.
- (2) Pasaulē atzītais standarts cenu noteikšanai starp saistītiem uzņēmumiem nodokļu vajadzībām ir tā sauktais “nesaistītu pušu darījuma princips”. Nesaistītu pušu darījuma princips paredz, ka starptautisku uzņēmumu grupas individuāliem grupas dalībniekiem savstarpēji jāveic darījumi tā, it kā tie būtu neatkarīgas trešās personas. Citiem vārdiem sakot, darījumiem starp diviem saistītiem uzņēmumiem būtu jāatspoguļo rezultāts, kas tiktu sasniegts, ja puses nebūtu saistītas, t. i., ja puses būtu neatkarīgas viena no otras un rezultātu (cenu vai starpību) noteiktu (atvērtā) tirgus konjunktūra.
- (3) Ja dalībvalstis atšķirīgi piemēro vai interpretē nesaistītu pušu darījuma principu, tās rada situācijas, kas varētu kaitēt iekšējam tirgum. Piemērojamo noteikumu par transfertcenu noteikšanu nekonsekvence var ne tikai izraisīt nodokļu dubulto uzlikšanu, bet arī pieļaut peļņas novirzīšanu un nodokļu apiešanu. Šāda nekonsekvence ir nopietns šķērslis nodokļu jomā tiem uzņēmumiem, kas darbojas pāri robežām, un, visticamāk, var radīt ekonomikas izkropļojumus un neefektivitāti un negatīvi ietekmēt pārrobežu investīcijas un izaugsmi.
- (4) Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi, ar ko nodrošina nesaistītu pušu darījuma principa kopīgu piemērošanu visā Savienībā ar mērķi palielināt noteiktību nodokļu jomā un

²⁸ OV C , , . lpp.

²⁹ OV C , , . lpp.

samazināt nodokļu dubultas uzlikšanas gadījumus, kā arī nodokļu dubulto neuzlikšanu.

- (5) Lai nodrošinātu nesaistītu pušu darījuma principa vienādu piemērošanu visā Savienībā, dalībvalstīm būtu jāpiemēro vienota saistīto uzņēmumu definīcija. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi, šajā direktīvā pastāvīgā pārstāvniecība būtu jāuzskata par saistītu uzņēmumu, un tādējādi iekšējie darījumi starp galveno biroju un pastāvīgo pārstāvniecību būtu jānosaka saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu.
- (6) Lai mazinātu nodokļu dubulto uzlikšanu, dalībvalstīm vajadzētu būt ieviestiem atbilstošiem mehānismiem, kas ļauj tām veikt atbilstošu korekciju, ja pamatkorekcija tiek veikta citā dalībvalstī vai trešās valsts jurisdikcijā. Jo īpaši dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai veikt atbilstošas korekcijas, un tām nevajadzētu ierobežot šādas korekcijas piešķiršanu savstarpējas vienošanās procedūru (*MAP*) kontekstā, kā arī, ja ir veikta: i) “paātrināta” procedūra, kas jāpabeidz 180 dienu laikā bez nepieciešamības atvērt savstarpējās vienošanās procedūru, ja nav šaubu, ka pamatkorekcija ir pamatota; vai ii) kopīgas revīzijas vai citas starptautiskas sadarbības formas, piemēram, daudzpusējas riska novērtēšanas programmas, piemēram, Eiropas uzticēšanās un sadarbības pieeja (*ETACA*) un Starptautiskā atbilstības nodrošināšanas programma (*ICAP*).
- (7) Var būt leģitīmi iemesli, kāpēc atbilstošā korekcija nav veikta vai ir mazāka par pamatkorekciju. Jo īpaši dalībvalstīm nebūtu jāpiešķir atbilstošas korekcijas, ja: i) pamatkorekciju neuzskata par atbilstīgu nesaistītu pušu darījuma principam, ii) pamatkorekcijas rezultātā netiek uzlikts nodoklis peļņas summai citā jurisdikcijā, par kuru saistītajam uzņēmumam attiecīgajā dalībvalstī jau ir uzlikts nodoklis, un iii) ja ir iesaistīta trešās valsts jurisdikcija, nodokļu nolīgums nav noslēgts. Ja nav veikta pamatkorekcija, dalībvalstis var veikt lejupvēstu korekciju tikai tad, ja: i) lejupvērstā korekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam; ii) summu, kas vienāda ar lejupvērsto korekciju, iekļauj saistītā uzņēmuma peļņā citā jurisdikcijā, kurā tai uzliek nodokli; un iii) attiecīgajai jurisdikcijai ir nosūtīts paziņojums par nodomu veikt lejupvērstu korekciju. Iepriekšējo noteikumu mērķis ir nodrošināt, ka: i) dalībvalstis var saglabāt tiesības novērtēt, vai pamatkorekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam; un ii) nenotiek nedz nodokļu dubultā uzlikšana, nedz nodokļu dubultā neuzlikšana. Dalībvalstīm nevajadzētu radīt nodokļu dubultās neuzlikšanas situācijas.
- (8) Lai izveidotu kopēju pieeju kompensējošām korekcijām Savienībā un izvairītos no tiesvedības, šajā direktīvā ir paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm būtu jāatzīst kompensējoša korekcija. Šis noteikums būtu jāinterpretē saistībā ar Komisijas 2013. gada ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojumu par kompensējošām korekcijām³⁰.
- (9) Lai nodrošinātu, ka transfertcenu noteikšanas rezultāti tiek noteikti saskaņā ar saistīto pušu faktisko rīcību, šī direktīva prasa rūpīgi nodalīt faktisko darījumu starp saistītajiem uzņēmumiem, analizējot līgumattiecības starp pusēm un pušu rīcību. Šajā ziņā transfertcenu noteikšanas analīzes galvenajam pirmajam solim vajadzētu būt precīzai starpuzņēmumu darījumu definēšanai, analizējot to ekonomiski būtiskos raksturlielumus, kas atspoguļoti ne tikai pušu noslēgtajos līgumos, bet arī to rīcībā un citos būtiskos faktos. Līguma noteikumiem vajadzētu būt analīzes sākuma punktam, un ciktāl rīcība vai citi fakti neatbilst rakstiskajam līgumam, pušu rīcība (nevis

³⁰ JTPF/009/FINAL/2013/EN, 2013. gada 5. novembra sanāksme: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2016-09/jtpf_009_final_2013_en.pdf

rakstiskā līguma noteikumi) būtu jāuzskata par labāko pierādījumu faktiski veiktajam(-ajiem) darījumiem(-iem).

- (10) Transfertcenu noteikšanas metodes izmanto, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošas cenas darījumiem starp saistītiem uzņēmumiem. Šajā direktīvā uzskaitītās metodes ir saskaņā ar III nodaļu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) 2022. gada Transfertcenu noteikšanas vadlīnijās daudz nacionāliem uzņēmumiem un nodokļu administrācijām (“ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas”). Šī direktīva nedod priekšroku nevienai no šīm atzītajām transfertcenu noteikšanas metodēm. Tā vietā būtu jāpiemēro vispiemērotākās metodes noteikums, kas paredzēts šajā direktīvā, un tāpēc vispiemērotākā metode būtu jāizvēlas, ņemot vērā konkrētā gadījuma faktus un apstākļus. Šajā direktīvā turklāt noteikts, ka transfertcenu noteikšanas metodi, kas nav kāda no ESAO atzītajām metodēm, var piemērot tikai tad, ja var pierādīt, ka: i) nevienu no ESAO atzītajām metodēm nevar pamatoti piemērot, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma nosacījumus kontrolētajam darījumam (t. i., darījumam starp saistītiem uzņēmumiem); un ii) šāda cita metode rada rezultātu, kas atbilst rezultātam, ko sasniegtu neatkarīgi uzņēmumi, kuri salīdzināmos apstākļos iesaistās salīdzināmos nekontrolētos darījumos. Nodokļu maksātājam vai nodokļu administrācijai, kas izmanto metodi, kura nav kāda no ESAO atzītajām metodēm, būtu jāuzņemas pienākums pierādīt, ka prasības ir izpildītas. Ja nosacījumi ir izpildīti un ekonomiskās vērtības noteikšanas metode tiek izmantota, lai noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, būtu pienācīgi jāņem vērā saturs un ieteikumi, kas sniegti Komisijas 2017. gada ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojumā par ekonomiskās vērtēšanas metožu izmantošanu transfertcenu noteikšanā³¹.
- (11) Transfertcenu noteikšanas metodes izvēlei vienmēr vajadzētu būt vērstai uz to, lai atrastu konkrētajam gadījumam vispiemērotāko metodi. Vispiemērotākās transfertcenu noteikšanas metodes atlases procesā būtu jāņem vērā i) transfertcenu noteikšanas metožu attiecīgās stiprās un vājās puses; ii) izmantotās metodes piemērotība, ņemot vērā kontrolētā darījuma raksturu, ko jo īpaši nosaka ar funkcionālās analīzes palīdzību; iii) tādas ticamas informācijas pieejamība (jo īpaši par nekontrolētiem salīdzināmiem datiem), kas vajadzīga, lai piemērotu izvēlēto metodi vai citas metodes; kā arī iv) kontrolēto un nekontrolēto darījumu salīdzināmības pakāpe, tostarp salīdzināmības korekciju ticamība, ja tādas ir, kas var būt vajadzīgas, lai novērstu atšķirības starp tiem. Neviena metode nav piemērojama visās iespējamajās situācijās, un nav arī jāpierāda, ka konkrēta metode nav piemērojama konkrētos apstākļos. Jāatzīmē, ka tādas vienas puses metodes kā tālākpārdošanas cena, izmaksu un pieskaitījuma metode, darījumu tīrās peļņas metode nav uzskatāmas par uzticamām, ja katra darījuma puse nodrošina unikālu un vērtīgu ieguldījumu saistībā ar kontrolēto darījumu vai ja puses iesaistās ļoti integrētās darbībās. Šādā gadījumā vispiemērotākā metode ir peļņas sadalīšanas metode, jo neatkarīgas puses var faktiski noteikt darījuma cenu proporcionāli to attiecīgajam ieguldījumam, un tādā gadījumā piemērotāka būtu divpusēja metode. Vienpusējas metodes ir piemērotas, ja viena no pusēm nodrošina visu unikālo un vērtīgo ieguldījumu, kas iesaistīts kontrolētajā darījumā, bet otra puse nenodrošina nekādu unikālu un vērtīgu ieguldījumu. Šādā gadījumā pārbaudītajai pusei, t. i., kontrolētā darījuma pusei, attiecībā uz kuru tiek pārbaudīts finanšu rādītājs,

³¹ JTPF/003/2017/FINAL/EN, 2017. gada 22. jūnija sanāksme: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-10/2017_10_16_jtpf_003_2017_en_final_en.pdf

vajadzētu būt tai, kurai visuzticamākajā veidā var piemērot transfertcenu noteikšanas metodi un par kuru var atrast visuzticamākos salīdzināmos datus. Puse, kas neveic nekādu unikālu un vērtīgu ieguldījumu attiecībā uz darījumu, visbiežāk būs tā, kurai visuzticamāk var piemērot vienpusēju transfertcenu noteikšanas metodi.

- (12) Lai piemērotu nesaistītu pušu darījuma principu, ir jāveic salīdzināmības analīze, kas lielā mērā sastāv no diviem galvenajiem aspektiem: i) noteikt komercattiecības vai finansiālās attiecības starp saistītiem uzņēmumiem un nosacījumus un ekonomiski nozīmīgos apstākļus, kas saistīti ar šīm attiecībām; un ii) salīdzināt nosacījumus un ekonomiski nozīmīgos apstākļus darījumos starp saistītiem uzņēmumiem (kontrolēti darījumi) ar salīdzināmu darījumu nosacījumiem starp neatkarīgiem uzņēmumiem (salīdzināmi nekontrolēti darījumi). Salīdzināmības faktori, kas jāņem vērā, ir i) konkrētā darījuma līguma noteikumi, ii) funkcionālā analīze (funkcijas, ko veic katrs uzņēmums, ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus), iii) tā produkta vai pakalpojuma īpašības, kas ir darījuma priekšmets, iv) ekonomiskie apstākļi un v) uzņēmējdarbības stratēģijas. Tiklīdz ir konstatēti kontrolētā darījuma apstākļi, būtu jāveic faktiskais salīdzinājums un novērtējums par to, vai darījums atbilst nesaistītu pušu darījuma principam. Šajā nolūkā pārbaudāmā kontrolētā darījuma apstākļi būtu jāsalīdzina ar salīdzināma nekontrolēta darījuma nosacījumiem. Kontrolēts un nekontrolēts darījums tiek uzskatīts par salīdzināmu, ja abu darījumu ekonomiski nozīmīgie raksturlielumi un ar tiem saistītie apstākļi ir pietiekami līdzīgi, lai ticami noteiktu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu rezultātu. Lai abi darījumi būtu salīdzināmi, tiem nav jābūt identiskiem. Turpretim nevienai no to atšķirībām nevajadzētu būtiski ietekmēt nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu vai peļņu; ja pastāv šādas būtiskas atšķirības, būtu jāveic pietiekami precīzas korekcijas, lai novērstu to ietekmi. Meklējot salīdzināmus nekontrolētus darījumus, būtu pienācīgi jāņem vērā ieteikumi, kas ietverti Komisijas 2016. gada ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojumā par salīdzināmu darījumu izmantošanu ES³².
- (13) Lai mazinātu strīdus un nodrošinātu vienotu pieeju visā Savienībā, šajā direktīvā ir arī noteikts, ka nodokļu maksātājam nevajadzētu piemērot korekcijas, ja tā rezultāti ietilpst starpkvartīļu diapazonā, ja vien nodokļu administrācija vai nodokļu maksātājs nepierāda, ka konkrētā gadījuma fakti un apstākļi attaisno konkrētu atšķirīgu pozīciju diapazonu. Ja kontrolēta darījuma rezultāti neietilpst nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošā diapazonā, nodokļu administrācijām būtu jāpieprasa koriģēt visu rezultātu mediānu, ja vien nodokļu maksātājs vai nodokļu administrācija nepierāda, ka kāds cits diapazona punkts konkrētajā gadījumā nosaka uzticamāku nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu.
- (14) Lai samazinātu saistību izpildes slogu nodokļu maksātājiem, kas darbojas pāri robežām Savienībā, būtu jāievieš vienota pieeja attiecībā uz transfertcenu noteikšanas dokumentāciju. Viena standarta veidne, noteikumi par saturu un valodu lietojuma kārtību, termiņiem un to, kam vajadzētu būt nodokļu maksātājiem, nodrošinātu vienkāršību un iespējamus izmaksu ietaupījumus, ņemot vērā ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju V nodaļu "Dokumentācija" un Rīcības kodeksu attiecībā uz iekšējo cenu noteikšanas dokumentāciju asociētiem uzņēmumiem Eiropas Savienībā³³.

³² Komisijas 2016. gada ES Kopējā iekšējo cenu noteikšanas foruma ziņojums par salīdzināmu darījumu izmantošanu ES (JTPF/007/2016/FINAL/EN): <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2017-04/jtpf0072017encomps.pdf>

³³ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija (2006. gada 27. jūnijā) par Rīcības kodeksu attiecībā uz iekšējo cenu noteikšanas dokumentāciju asociētiem uzņēmumiem Eiropas

- (15) Šajā direktīvā paredzētie noteikumi būtu jāpiemēro saskaņā ar ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām.
- (16) Lai radītu lielāku noteiktību nodokļu maksātājiem un mazinātu nodokļu dubultās uzlikšanas risku, šajā direktīvā ir paredzēta iespēja ar īstenošanas aktiem noteikt turpmākus kopējus saistošus noteikumus transfertcenu noteikšanai. Minētajiem īstenošanas aktiem būtu jāsniedz nodokļu maksātājiem skaidrs priekšstats par to, ko nodokļu iestādes Savienībā uzskatītu par pieņemamu izmantošanai konkrētiem darījumiem, un būtu jāparedz tā sauktie “aizsardzības noteikumi”, kas samazina saistību izpildes slogu un strīdu skaitu. Ņemot vērā šādu pasākumu iespējamo ietekmi uz valstu izpildvaras un izpildes pilnvarām tiešo nodokļu jomā, tādu nodokļu uzlikšanas tiesību īstenošanu, kas piešķirtas saskaņā ar divpusējām vai daudzpusējām nodokļu konvencijām, kuras novērš nodokļu dubulto uzlikšanu vai nodokļu dubulto neuzlikšanu, un ņemot vērā iespējamo ietekmi uz dalībvalstu nodokļu bāzēm, īstenošanas pilnvaras pieņemt lēmumus saskaņā ar šo direktīvu būtu jāpiešķir Padomei pēc Komisijas priekšlikuma.
- (17) Lai novērtētu šajā direktīvā izklāstīto jauno noteikumu efektivitāti, Komisijai būtu jā sagatavo novērtējums, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju un citiem pieejamiem datiem.
- (18) Lai uzņēmumi varētu tiešā veidā izmantot iekšējā tirgus sniegtās priekšrocības, neradot nevajadzīgu papildu administratīvo slogu, informācija par šajā direktīvā izklāstītajiem nodokļu noteikumiem būtu jā dara pieejama, izmantojot vienoto digitālo vārteju saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1724³⁴. Vienotā digitālā vārteja ir vienots kontaktpunkts pārrobežu lietotājiem informācijas, procedūru un palīdzības pakalpojumu sniegšanai tiešaistē saistībā ar iekšējā tirgus darbību.
- (19) Visai persondatu apstrādei, kas veikta saistībā ar šo direktīvu, būtu jā atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679³⁵. Dalībvalstis var apstrādāt persondatus saskaņā ar šo direktīvu, lai izveidotu saistītus uzņēmumus, kā minēts 5. pantā.
- (20) 10 gadu glabāšanas periods ir pamatots, lai dalībvalstis varētu ievērot lielāko daļu no noilguma termiņiem. (21) Lai samazinātu administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz transfertcenu noteikšanas dokumentāciju, nosakot kopīgas veidnes, nosakot valodu prasības, nosakot nodokļu maksātāju veidu, kam jāievēro šīs veidnes, un aptveramos laika periodus. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Proti, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlamentam un Padomei visi dokumenti jāsaņem tajā pašā laikā, kad tos saņem dalībvalstu eksperti, un minēto iestāžu ekspertiem ir jābūt sistemātiskai

Savienībā (EU TPD), 2006/C 176/01, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42006X0728\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42006X0728(01))

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula), (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

piekļuvei Komisijas ekspertu grupu sanāsmēs, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

- (22) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet noteikumu par transfertcenu noteikšanu pārrobežu rakstura un nepieciešamības samazināt atbilstības nodrošināšanas izmaksas iekšējā tirgū kopumā dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (23) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas [to be inserted] sniedza atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants **Priekšmets**

Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi, ar ko saskaņo dalībvalstu noteikumus par transfertcenu noteikšanu un nodrošina nesaistītu pušu darījuma principa kopīgu piemērošanu Savienībā.

2. pants **Darbības joma**

Šo direktīvu piemēro nodokļu maksātājiem, kas ir reģistrēti vienā vai vairākās dalībvalstīs vai kas ir apliekami ar nodokļiem vienā vai vairākās dalībvalstīs, tostarp pastāvīgajām pārstāvniecībām vienā vai vairākās dalībvalstīs.

3. pants **Definīcijas**

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “nesaistītu pušu darījuma princips” ir starptautisks standarts, kas nosaka, ka saistītiem uzņēmumiem savstarpēji jāveic darījumi tā, it kā tie būtu neatkarīgas trešās personas. Citiem vārdiem sakot, darījumiem starp diviem saistītiem uzņēmumiem būtu jāatspoguļo rezultāts, kas tiktu sasniegts, ja puses nebūtu saistītas, t. i., ja puses būtu neatkarīgas viena no otras un rezultātu (cenu vai uzcenojumu) noteiktu (atvērtā) tirgus konjunktūra;
- (2) “nesaistītu pušu darījuma rezultāts” ir kontrolēta darījuma rezultāts, ja nosacījumi, par kuriem saistītie uzņēmumi ir panākuši vienošanos vai kurus tie ir piemērojuši to komerciālajās vai finanšu attiecībās, būtu bijuši tādi, par kuriem būtu panākta vienošanās starp neatkarīgiem uzņēmumiem;
- (3) “nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošs diapazons” ir tādu skaitļu diapazons, kas ir pieņemams, lai noteiktu, vai kontrolētā darījuma nosacījumi atbilst nesaistītu

pušu darījuma principam, un ko iegūst, piemērojot vienu un to pašu transfertcenu noteikšanas metodi vairākiem salīdzināmiem datiem;

- (4) “pastāvīgā pārstāvniecība” ir konkrēta uzņēmējdarbības vieta, kā definēts attiecīgajā divpusējā konvencijā par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu vai, ja tādas nav, valsts tiesību aktos;
- (5) “neatkarīgi uzņēmumi” ir uzņēmumi, kas nav saistīti uzņēmumi 5. panta nozīmē;
- (6) “pamatkorekcija” ir augšupvērsta korekcija, ko uzņēmuma ar nodokli apliekamajai peļņai veic nodokļu administrācija pirmajā jurisdikcijā, piemērojot nesaistītu pušu darījuma principu darījumiem, kuros iesaistīts saistīts uzņēmums otrā nodokļu jurisdikcijā;
- (7) “atbilstošā korekcija” ir lejupvērsta korekcija uzņēmuma ar nodokli apliekamajai peļņai, ko nodokļu administrācija veikusi otrā jurisdikcijā, pamatojoties uz pamatkorekciju, ko veikusi nodokļu administrācija pirmajā jurisdikcijā, lai abu jurisdikciju veiktais peļņas sadalījums būtu konsekvents;
- (8) “kompensējoša korekcija” ir korekcija, ar kuru nodokļu maksātājs paziņo transfertcenu nodokļu vajadzībām, proti, kontrolēta darījuma cenu, ko nodokļu maksātājs uzskata par nesaistošu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, pat ja šī cena atšķiras no faktiski iekasētās summas darījumā starp saistītajiem uzņēmumiem;
- (9) “salīdzināmā nekontrolēto cenu metode” ir transfertcenu noteikšanas metode, ar ko kontrolētā darījumā nodotā īpašuma vai pakalpojumu cenu salīdzina ar cenu, kas iekasēta par īpašumu vai pakalpojumiem, kas nodoti salīdzināmā nekontrolētā darījumā salīdzināmos apstākļos;
- (10) “tālākpārdošanas cenu metode” ir transfertcenu noteikšanas metode, kuras pamatā ir cena, par kādu produktu, kas iegādāts no saistīta uzņēmuma, pārdod tālāk neatkarīgam uzņēmumam; tālākpārdošanas cenu, kas samazināta par tālākpārdošanas cenas starpību, un rezultātu pēc tālākpārdošanas cenas starpības atskaitīšanas var uzskatīt par nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu sākotnējai īpašuma nodošanai starp saistītajiem uzņēmumiem pēc tam, kad veikta korekcija attiecībā uz citām izmaksām, kas saistītas ar produkta iegādi, piemēram, muitas nodokļiem;
- (11) “izmaksu un pieskaitījuma metode” ir transfertcenu noteikšanas metode, kurā izmanto īpašuma (vai pakalpojumu) piegādātājam radušās izmaksas kontrolētā darījumā; šīm izmaksām pieskaita atbilstošu uzcenojumu nolūkā gūt atbilstošu peļņu, ņemot vērā veiktās funkcijas (ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus) un tirgus apstākļus; cenu, pieskaitot uzcenojumu pienācīgai izmaksu bāzei, var uzskatīt par sākotnējā kontrolētā darījuma nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu;
- (12) “darījumu tīrās peļņas metode” ir darījumu peļņas metode, ar kuru pārbauda tīrās peļņas normu attiecībā pret piemērotu bāzi, piemēram, izmaksas, pārdošanas apjomu, aktīvus, ko nodokļu maksātājs no kontrolēta darījuma gūst, ko ir pamatoti apvienot;
- (13) “peļņas sadalīšanas metode” ir darījumu peļņas sadalīšanas metode, kas parāda attiecīgo peļņu, kura saistītajiem uzņēmumiem jāsadala no kontrolēta darījuma (vai kontrolētiem darījumiem, kurus ir pamatoti apvienot), un pēc tam šo peļņu sadala starp saistītajiem uzņēmumiem saskaņā ar ekonomiski pamatotu pieeju, kas ir līdzīga peļņas dalījumam, par kuru būtu panākta vienošanās saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu;
- (14) “salīdzināmības analīze” ir kontrolēta darījuma salīdzinājums ar nekontrolētu darījumu;

- (15) “kontrolēts darījums” ir darījums starp diviem saistītiem uzņēmumiem;
- (16) “salīdzināms nekontrolēts darījums” ir darījums starp neatkarīgiem uzņēmumiem, kas ir salīdzināms ar pārbaudāmo kontrolēto darījumu;
- (17) “starptautisku uzņēmumu grupa” ir daudznacionāla uzņēmumu grupa, kurā ir saistīti uzņēmumi, kuriem ir pastāvīgās pārstāvniecības divās vai vairākās jurisdikcijās;
- (18) “ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijas” ir ESAO 2022. gada transfertcenu noteikšanas vadlīnijas daudznacionāliem uzņēmumiem un nodokļu administrācijām, kuras ESAO Padome apstiprinājusi saskaņā ar ESAO Padomes Ieteikumu par transfertcenu noteikšanu starp saistītiem uzņēmumiem [C(95)126/galīgā redakcija], kuras grozītas 2022. gada 20. janvārī un iekļautas I pielikumā, un jebkādi turpmāki grozījumi šajās ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijās, ko Savienība apstiprinājusi ESAO Nodokļu jautājumu komitejas kontekstā, pieņemot Savienības nostāju saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu;
- (19) “vienošanās par izmaksu dalīšanu” ir līgumiska vienošanās starp uzņēmumiem, lai ņemtu dalību ieguldījumā un riskos, kas saistīti ar nemateriālo aktīvu, materiālo aktīvu vai pakalpojumu kopīgu izstrādi, ražošanu vai iegūšanu, saprotot, ka šādi nemateriālie aktīvi, materiālie aktīvi vai pakalpojumi radīs ieguvumus katra dalībnieka atsevišķam uzņēmumam.

II NODAĻA

NOTEIKUMI PAR TRANSFERTCENU NOTEIKŠANU

4. pants

Vispārējs noteikums par nesaistītu pušu darījuma principa piemērošanu

- 1. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja uzņēmums veic vienu vai vairākus komerciālus vai finansiālus pārrobežu darījumus ar saistītu uzņēmumu, šāds uzņēmums nosaka savas ar nodokli apliekamās peļņas summu tādā veidā, kas atbilst nesaistītu pušu darījuma principam.
- 2. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja nosacījumi, kas paredzēti vai noteikti komercdarījumos vai finanšu pārrobežu darījumos starp saistītiem uzņēmumiem, neatbilst nesaistītu pušu darījuma principam, tad jebkura peļņas summa, kas būtu uzkrājusies vienam no uzņēmumiem un būtu apliekama ar nodokli šim uzņēmumam dalībvalstī, ja darījumu nosacījumi būtu bijuši saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu, bet kura nav uzkrājusies šim uzņēmumam tādu apstākļu dēļ, kas nav nesaistītu pušu darījuma princips, ir jāiekļauj minētā uzņēmuma ar nodokli apliekamajā peļņā un attiecīgi jāapliek ar nodokli.

5. pants

Saistīti uzņēmumi

- 1. Šajā direktīvā “saistīts uzņēmums” ir persona, kura ir saistīta ar citu personu vismaz vienā no šādiem veidiem:
 - (a) persona piedalās citas personas pārvaldībā tādējādi, ka var ievērojami ietekmēt šo citu personu;
 - (b) persona piedalās citas personas kontrolē ar līdzdalību, kas pārsniedz 25 % balsstiesību;

- (c) persona piedalās citas personas kapitālā ar īpašumtiesībām, kas tieši vai netieši pārsniedz 25 % kapitāla;
 - (d) personai ir tiesības uz vismaz 25 % citas personas peļņas.
2. Ja vienas un tās pašas personas vadībā, kontrolē, kapitālā vai peļņā piedalās vairāk nekā viena persona, kura minēta 1. punktā, tad visas attiecīgās personas uzskata par saistītiem uzņēmumiem.
 3. Ja vienas un tās pašas personas piedalās vairāk nekā vienas personas, kura minēta 1. punktā, vadībā, kontrolē, kapitālā vai peļņā, tad visas attiecīgās personas uzskata par saistītiem uzņēmumiem.
 4. Šā panta 1. un 2. punktā persona ir gan juridiska, gan fiziska persona. Personu, kas attiecībā uz balsstiesībām vai kapitālu kādā vienībā rīkojas kopā ar citu personu, uzskata par tādu, kas tur līdzdalību visās balsstiesībās vai kapitālā minētajā vienībā, kurā līdzdalību tur minētā cita persona.
 5. Netiešas līdzdalības gadījumā to, vai ir izpildīti 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētie kritēriji, nosaka, sareizinot līdzdalības likmes secīgos līmeņos. Ja persona tur vairāk nekā 50 % balsstiesību, uzskata, ka tā tur 100 % balsstiesību.
 6. Personu, viņas laulāto vai atzītu partneri saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem un viņas augšupējos vai lejupējos radniekus un viņas brāļus un māsas uzskata par vienu personu.
 7. Pastāvīgo pārstāvniecību uzskata par tāda uzņēmuma saistītu uzņēmumu, kurā tas ietilpst.

6. pants

Atbilstošās korekcijas

1. Veicot pamatkorekciju, dalībvalstis nodrošina, ka tās veic atbilstošo korekciju, lai novērstu nodokļu dubulto uzlikšanu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - (a) dalībvalsts, kurai tika lūgts veikt atbilstošo korekciju, piekrīt, ka pamatkorekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam gan principā, gan attiecībā uz summu;
 - (b) pamatkorekcijas rezultātā peļņas summa tiek aplikta ar nodokli citā jurisdikcijā, kurā saistītajam uzņēmumam attiecīgajā dalībvalstī, kurai tika lūgts veikt atbilstošo korekciju, jau ir uzlikts nodoklis šajā dalībvalstī;
 - (c) ja ir iesaistīta trešās valsts jurisdikcija, ir spēkā nodokļu nolīgums, ar ko novērš nodokļu dubulto uzlikšanu.
2. Dalībvalstis var piešķirt atbilstošo korekciju savstarpējās vienošanās procedūras rezultātā saskaņā ar nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanas līgumu atbilstīgi 1990. gada starpvaldību konvencijai par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu ("Arbitrāžas konvencija")³⁶ vai saskaņā ar Direktīvu (ES) 2017/1852³⁷.

³⁶ 1990. gada 23. jūlija Konvencija 90/463/EEK par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu sakarā ar asociēto uzņēmumu peļņas korekciju (OV L 225, 20.8.1990., 10. lpp.).

³⁷ Padomes Direktīva (ES) 2017/1852 (2017. gada 10. oktobris) par nodokļu strīdu izšķiršanas mehānismiem Eiropas Savienībā (OV L 265, 14.10.2017., 1. lpp.).

3. Neatkarīgi no 2. punkta dalībvalstis nodrošina, ka atbilstošo korekciju var veikt nodokļu maksātāja pieprasījuma rezultātā, ņemot vērā pamatkorekciju, kas veikta citā jurisdikcijā. Atbilstošajām korekcijām, ko veic saskaņā ar šo punktu, piemēro šādu procedūru:
- (a) nodokļu maksātāja pieprasījumā:
 - i) norāda visus faktiskos un juridiskos apstākļus, kas vajadzīgi, lai saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu novērtētu pamatkorekciju, kas veikta citā jurisdikcijā;
 - ii) sniedz apliecinājumu (vai līdzvērtīgu dokumentu), kas apliecina ārvalstīs veiktās pamatkorekcijas galīgo raksturu; ja pieprasījuma iesniegšanas dienā pamatkorekcija vēl nav galīga, tas jānorāda kopā ar nosacījumiem, lai korekcijas kļūtu galīgas; tomēr apliecinājumu par pamatkorekcijas galīgo raksturu attiecīgajai dalībvalstij iesniedz, pirms tiek piešķirta atbilstošā korekcija.
 - (b) Dalībvalstis pasludina pieprasījumu par pieņemamu 30 dienu laikā, par to paziņojot nodokļu maksātājam, ja ir iesniegta visa 3. punkta a) apakšpunktā minētā informācija. Tajā pašā laikposmā dalībvalstis paziņo nodokļu maksātājam par jebkādas nepieciešamas informācijas trūkumu un piešķir vismaz 30 dienas tās sniegšanai. Ja nodokļu maksātājs nesniedz pieprasīto informāciju noteiktajā termiņā, pieprasījumu var noraidīt kā nepieņemamu.
 - (c) Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja nodokļu dubultā uzlikšana izriet no citā dalībvalstī veiktas pamatkorekcijas, procedūra tiek pabeigta 180 dienu laikā pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma saņemšanas ar pamatotu pieņemšanas vai noraidīšanas aktu.
 - (d) Pieņemšanas gadījumā dalībvalstis paziņo citas attiecīgās jurisdikcijas nodokļu iestādei par atbilstošās korekcijas atzīšanu.
 - (e) Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja atbilstošā korekcija netiek piešķirta, nodokļu maksātājs joprojām var īstenot savstarpējās vienošanās procedūras saskaņā ar konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu, Arbitrāžas konvenciju vai Direktīvu (ES) 2017/1852.
4. Neatkarīgi no 2. un 3. punkta dalībvalstis nodrošina, ka kopīgu nodokļu revīziju vai citu starptautiskās administratīvās sadarbības veidu rezultātā var veikt atbilstošo korekciju, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- (a) attiecīgās nodokļu administrācijas vienojas par nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošas cenas noteikšanu;
 - (b) pamatkorekcijas un atbilstošās korekcijas simetriski piešķir par vienu un to pašu summu visās attiecīgajās jurisdikcijās.
5. Neatkarīgi no 1. punkta, ja nav veikta pamatkorekcija, dalībvalstis var veikt lejupvērstu korekciju tikai tad, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
- (a) lejupvērstā korekcija atbilst nesaistītu pušu darījuma principam gan principā, gan attiecībā uz summu;
 - (b) summa, kas vienāda ar lejupvērsto korekciju, tiek iekļauta saistītā uzņēmuma peļņā citā jurisdikcijā un tiek aplikta ar nodokli gan attiecīgajā dalībvalstī, gan citā jurisdikcijā, un tādējādi tā ir pakļauta nodokļu dubultai uzlikšanai;

- (c) dalībvalsts, kurai lūgts veikt lejupvērsto korekciju, ir paziņojusi attiecīgās jurisdikcijas nodokļu administrācijai par nodomu veikt lejupvērstu korekciju, sniedzot informāciju par visiem faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem, kas nepieciešami, lai novērtētu lejupvērsto korekciju saskaņā ar nesaistītu pušu darījuma principu.

7. pants

Kompensējoša korekcija

Dalībvalstis nodrošina, ka kompensējoša korekcija gada beigu korekcijas veidā, ko iniciējis nodokļu maksātājs, tiek pieņemta, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- (a) pirms attiecīgā(-ajiem) darījuma(-iem) nodokļu maksātājs ir pielicis pienācīgas pūles, lai nodrošinātu atbilstību nesaistītu pušu darījuma principam;
- (b) nodokļu maksātājs korekciju grāmatvedības kontos visās iesaistītajās dalībvalstīs veic simetriski;
- (c) nodokļu maksātājs vienmēr izmanto vienu un to pašu metodi;
- (d) nodokļu maksātājs korekciju veic pirms nodokļu deklarācijas aizpildīšanas;
- (e) nodokļu maksātājs var paskaidrot, kāpēc tā prognoze neatbilda sasniegtajam rezultātam.

8. pants

Komerčiālo vai finansiālo attiecību noteikšana

- 1. Dalībvalstis nodrošina, ka nesaistītu pušu darījuma principa piemērošana sākas ar saistīto uzņēmumu komerciālo un finansiālo attiecību identificēšanu un precīzu nošķiršanu, no vienas puses, un faktisko darījumu vai darījumu starp saistītajiem uzņēmumiem, no otras puses, noteikšanu un precīzu nošķiršanu.
- 2. Saistīto uzņēmumu komerciālo un finansiālo attiecību un faktiskā(-o) darījuma(-u) noteikšana un precīza nošķiršana balstās uz šādiem aspektiem:
 - (a) provizoriska plaša izpratne par rūpniecības nozari, kurā darbojas saistītie uzņēmumi, un faktoriem, kas ietekmē to uzņēmumu darbību, kuri darbojas šajā nozarē;
 - (b) analīze par to, kā darbojas katrs saistītais uzņēmums, lai noteiktu tā komerciālās vai finansiālās attiecības ar saistītiem uzņēmumiem;
 - (c) kontrolēto darījumu ekonomiski būtisko raksturlielumu analīze, ņemot vērā gan to formu, gan būtību.

9. pants

Transfertcenu noteikšanas metodes

- 1. Dalībvalstis nodrošina, ka nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, ko iekasē kontrolētā darījumā starp saistītiem uzņēmumiem, nosaka, izmantojot vienu no šādām transfertcenu noteikšanas metodēm:
 - (a) salīdzināmā nekontrolēto cenu metode;
 - (b) tālākpārdošanas cenas metode;
 - (c) izmaksu un pieskaitījuma metode;

- (d) darījumu tīrās peļņas metode;
 - (e) peļņas sadalīšanas metode.
2. Papildus 1. punktā uzskaitītajām metodēm dalībvalstis ļauj piemērot jebkādas citas novērtēšanas metodes un paņēmienus, lai novērtētu nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, tikai tad, ja var pietiekami pierādīt, ka:
- (a) neviena no 1. punktā minētajām metodēm nav piemērota vai izmantojamakonkrētā gadījuma apstākļos;
 - (b) izvēlēta vērtēšanas metode vai paņemiens atbilst nesaistītu pušu darījuma principam un nodrošina ticamāku novērtējumu par nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu rezultātu nekā 1. punktā uzskaitītās metodes.

10. pants

Vispiemērotākās metodes noteikums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu nosaka, attiecīgās lietas apstākļiem piemērojot vispiemērotāko transfertcenu noteikšanas metodi.
2. Vispiemērotāko transfertcenu noteikšanas metodi izvēlas no 9. pantā izklāstītajām transfertcenu noteikšanas metodēm, ņemot vērā šādus kritērijus:
 - (a) transfertcenu noteikšanas metožu attiecīgās stiprās un vājās puses;
 - (b) transfertcenu noteikšanas metodes piemērotību, ņemot vērā kontrolētā darījuma raksturu, ko jo īpaši nosaka, analizējot katra uzņēmuma funkcijas kontrolētā darījumā, ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus;
 - (c) kontrolēto un nekontrolēto darījumu salīdzināmības pakāpi, tostarp salīdzināmības korekciju ticamību, ja tādas ir, kas var būt vajadzīgas, lai novērstu atšķirības starp tiem;
 - (d) tādas uzticamas informācijas pieejamību, kas vajadzīga, lai piemērotu izvēlēto transfertcenu noteikšanas metodi.

11. pants

Salīdzināmības analīze

1. Dalībvalstis novērtē, vai kontrolētais darījums rada nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu rezultātu, salīdzinot kontrolētā darījuma nosacījumus ar nosacījumiem, kas būtu tad, ja saistītie uzņēmumi būtu neatkarīgi un būtu veikuši salīdzināmu darījumu salīdzināmos apstākļos.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka analizētie darījumi ir salīdzināmi. Lai noteiktu, vai divi vai vairāki darījumi ir salīdzināmi, ņem vērā šādus faktorus, ciktāl tie ir ekonomiski nozīmīgi darījuma faktiem un apstākļiem:
 - (a) darījuma līguma noteikumi;
 - (b) katras darījuma puses veiktās funkcijas, ņemot vērā izmantotos aktīvus un uzņemtos riskus, tostarp to, kā šīs funkcijas ir saistītas ar plašāku vērtības radīšanu, ko veic starptautisku uzņēmumu grupa, kurai puses pieder, darījuma apstākļus un nozares praksi;
 - (c) nodotā īpašuma vai sniegto pakalpojumu raksturlielumi;

- (d) pušu un tirgus, kurā puses darbojas, ekonomiskie apstākļi;
 - (e) pušu īstenotās uzņēmējdarbības stratēģijas.
3. Nekontrolēts darījums ir salīdzināms ar kontrolētu darījumu, ja ir izpildīts kāds no šādiem nosacījumiem:
- (a) neviena no atšķirībām (ja tādas ir) starp darījumiem, kuri tiek salīdzināti, vai starp uzņēmumiem, kas veic šos darījumus, nevarētu būtiski ietekmēt cenu atvērtajā tirgū;
 - (b) var veikt pietiekami precīzas korekcijas nolūkā novērst šādu atšķirību būtisko ietekmi.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka salīdzināmu nekontrolētu darījumu meklēšana ir pārredzama un reproducējama.

12. pants

Nesaistītu pušu darījuma principa diapazona noteikšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja transfertcenu noteikšanas metožu piemērošana rada vērtību diapazonu, nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu diapazonu nosaka, izmantojot nekontrolētu salīdzināmo datu rezultātu starpkvartīļu diapazonu.
2. Starpkvartīles diapazons ir no 25. līdz 75. procentīlei no rezultātiem, kas iegūti no nekontrolētiem salīdzināmiem datiem.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka nodokļu maksātājam nepiemēro korekciju, ja tā rezultāti ietilpst nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošā diapazonā, ja vien nav pierādīts, ka konkrētā gadījuma fakti un apstākļi attaisno īpašu atšķirīgu novietojumu šajā diapazonā.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja kontrolētā darījuma rezultāti neietilpst nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošā diapazonā, tiek koriģēta visu rezultātu mediāna, ja vien netiek pierādīts, ka kāds cits diapazona punkts nosaka nesaistītu pušu darījuma principam atbilstošu cenu, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus. Mediāna ir salīdzināmu nekontrolētu darījumu rezultātu diapazona 50. procentīle.

13. pants

Transfertcenu noteikšanas dokumentācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka nodokļu maksātājam ir pieejama pietiekama informācija un analīze, lai pārbaudītu, vai tā darījumu ar saistītiem uzņēmumiem nosacījumi atbilst 4. panta 1. punktam, un tajā būtu jāietver vismaz 8., 9., 10., 11. un 12. pantā minētie elementi.
2. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 18. pantu, lai vēl vairāk papildinātu 1. punktā minēto noteikumu attiecībā uz dokumentāciju, nosakot vienotas veidnes, nosakot valodu prasības, nosakot nodokļu maksātāju veidu, kam jāievēro šīs veidnes, un aptveramos termiņus.

III NODAĻA ORGANIZĀCIJA

14. pants

Nesaistītu pušu darījuma principa piemērošana

1. Dalībvalstis savos noteikumos, ar kuriem transponē šīs direktīvas II nodaļā izklāstītos noteikumus par transfertcenu noteikšanu, iekļauj noteikumus, kas nodrošina, ka šos noteikumus par transfertcenu noteikšanu piemēro saskaņā ar ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām.
2. Padome saskaņā ar ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīnijām var paredzēt papildu noteikumus par to, kā konkrētos darījumos piemērot nesaistītu pušu darījuma principu un citus šīs direktīvas II nodaļā paredzētos noteikumus, lai nodrošinātu lielāku noteiktību nodokļu jomā un mazinātu nodokļu dubultās uzlikšanas risku. Šie konkrētie darījumi vai transakcijas ir šādi:
 - (a) nemateriālo aktīvu vai ar nemateriālo aktīvu saistītu tiesību, tostarp grūti novērtējamu nemateriālo aktīvu, nodošana starp saistītiem uzņēmumiem;
 - (b) pakalpojumu sniegšana starp saistītiem uzņēmumiem, tostarp tirgvedības un izplatīšanas pakalpojumu sniegšana;
 - (c) vienošanās par izmaksu dalīšanu starp saistītiem uzņēmumiem;
 - (d) darījumi starp saistītiem uzņēmumiem uzņēmējdarbības pārstrukturēšanas kontekstā;
 - (e) finanšu darījumi;
 - (f) transakcijas starp galveno biroju un tā pastāvīgajām pārstāvniecībām.
3. Šā panta 2. punktā minētos noteikumus pieņem ar Padomes īstenošanas aktiem, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu.

IV NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

15. pants

Izvērtēšana

1. Komisija reizi piecos gados pārbauda un izvērtē šīs direktīvas piemērošanu un iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par tās novērtējumu. Pirmo ziņojumu iesniedz līdz 2031. gada 31. decembrim.
2. Dalībvalstis saskaņā ar 3. punktu dara Komisijai zināmu attiecīgu informāciju šīs direktīvas izvērtēšanai, lai uzlabotu nesaistītu pušu darījuma principa piemērošanu, samazinātu nodokļu dubulto uzlikšanu, kā arī cīnītos pret nodokļu ļaunprātīgu izmantošanu.
3. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, nosaka informāciju, kas dalībvalstīm jāsniedz saskaņā ar 2. punktu, kā arī precizē šīs informācijas paziņošanas formātu un nosacījumus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 17. pantā.
4. Komisija nodrošina, ka informācija, kas tai paziņota saskaņā ar 2. punktu, ir konfidenciāla saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro Savienības iestādēm, un šīs direktīvas 16. pantu.

5. Informāciju, ko dalībvalsts paziņojusi Komisijai saskaņā ar 2. punktu, kā arī visus ziņojumus un dokumentus, kurus Komisija ir sagatavojusi, izmantojot šo informāciju, var pārsūtīt citām dalībvalstīm. Uz minēto informāciju attiecas dienesta noslēpuma pienākums, un tai noteikta tāda pati aizsardzība, kāda šo informāciju saņēmušās dalībvalsts tiesību aktos noteikta līdzīgai informācijai.

16. pants

Datu aizsardzība

1. Dalībvalstis var apstrādāt persondatus saskaņā ar šo direktīvu, lai piemērotu 5. pantu. Kad dalībvalstu kompetentās iestādes apstrādā persondatus šīs direktīvas nolūkos, tās uzskata par pārziņiem Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punkta nozīmē to attiecīgo darbību robežās, ko tās veic saskaņā ar šo direktīvu.
2. Informāciju — arī persondatus —, kas apstrādāta saskaņā ar šo direktīvu, glabā tikai tik ilgi, cik nepieciešams, lai sasniegtu šīs direktīvas nolūkus, saskaņā ar katra datu pārziņa valsts tiesību aktiem par noilguma termiņu, bet katrā ziņā ne ilgāk kā 10 gadus.

17. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2014³⁸ nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

18. pants

Deleģēšana

1. Pilnvaras pieņemt 13. pantā minēto deleģēto aktu Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Padome jebkurā laikā var atsaukt 13. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošu deleģēto aktu.
3. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
4. Tiklīdz Komisijas pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo Padomei.
5. Deleģētais akts, kas pieņemts saskaņā ar 13. pantu, stājas spēkā nekavējoties, un to piemēro tik ilgi, kamēr Padome nav izteikusi iebildumus. Padome var izteikt iebildumus divu mēnešu laikā pēc paziņojuma par minēto aktu. Pēc Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem. Šādā gadījumā Komisija pēc tam, kad Padome paziņojusi par lēmumu celt iebildumus, aktu nekavējoties atceļ.

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13.–18. lpp.).

19. pants

Eiropas Parlamenta informēšana

Eiropas Parlamentu informē par Komisijas pieņemtiem deleģētajiem aktiem, par jebkādiem iebildumiem, kas izteikti pret tiem, un par to, ka Padome ir atsaukusi pilnvaru deleģējumu.

6.

20. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis, vēlākais, līdz [2025. gada 31. decembrim] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

Tās piemēro minētos noteikumus no [2026. gada 1. janvāra].

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā,

*Padomes vārdā
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Direktīva par transfertcenu noteikšanu

1.2. Attiecīgā politikas joma

Nodokļu politika

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☒ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību³⁹

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.4. Mērķi

1.4.1. Vispārīgie mērķi

Lielāka noteiktība nodokļu jomā; priekšlikuma mērķis ir palielināt noteiktību nodokļu jomā, ieviešot skaidrāku un vienotāku pieeju transfertcenu noteikšanai visā ES.

1.4.2. Konkrētie mērķi

- 1) Ieviest nesaistītu pušu darījuma principu ES tiesību aktos.
- 2) Precizēt ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju nozīmi.
- 3) Nodrošināt nesaistītu pušu darījuma principa saskaņotu piemērošanu visā Savienībā.
- 4) Samazināt nodokļu dubulto uzlikšanu un nodokļu dubulto neuzlikšanu

1.4.3. Paredzami rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem / mērķgrupām.

Skaidrāki un saskaņotāki noteikumi varētu arī mazināt ar transfertcenu noteikšanu saistītus strīdus visā ES, kā arī samazināt nodokļu dubulto uzlikšanu un nodokļu dubulto neuzlikšanu. Vienotāka pieeja transfertcenu noteikšanai var samazināt izmaksas, kas saistītas ar transfertcenu noteikšanas noteikumu ievērošanu dažādās dalībvalstīs.

1.4.4. Snieguma rādītāji

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzī progresam un sasniegumiem.

- 1) Mērķis: Samazināt nodokļu dubultās uzlikšanas un tiesvedības risku.

³⁹

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

Rādītāji: Strīdu par nodokļu dubulto uzlikšanu starp dalībvalstīm skaits, kas *MAP* procedūrās un šķīrējtiesā tiek apzīmēti kā “jauni ieraksti” (pēc tam, kad sāka piemērot transfertcenu noteikšanas direktīvu).

Novērtēšanas instrumenti: *TAXUD* ĢD savākie dati par jauniem *MAP* un lietu skaitu saskaņā ar Arbitrāžas konvenciju un direktīvu par nodokļu strīdu izšķiršanas mehānismiem.

2) Mērķis: Lielāka noteiktība nodokļu jomā

Rādītāji: Strīdu par nodokļu dubulto uzlikšanu starp dalībvalstīm skaits, kas *MAP* procedūrās un šķīrējtiesā tiek apzīmēti kā “jauni ieraksti” (pēc tam, kad sāka piemērot transfertcenu noteikšanas direktīvu).

Novērtēšanas instrumenti: *TAXUD* ĢD savākie dati par jauniem *MAP* un lietu skaitu saskaņā ar Arbitrāžas konvenciju un direktīvu par nodokļu strīdu izšķiršanas mehānismiem.

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. *Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks*

Komisijas mērķis ir apstiprināt īstenošanas aktu projektus attiecībā uz lielāko daļu 14. pantā uzskaitīto darījumu un sniegt sīkākus precizējumus attiecībā uz 13. pantā minēto vienoto transfertcenu noteikšanas dokumentāciju pirmajos piecos direktīvas piemērošanas gados.

1.5.2. *Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai komplementaritāte). Šā punkta izpratnē “Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

Eiropas līmeņa rīcības pamatojums (*ex ante*):

Visas ES dalībvalstis savos tiesību aktos ir ieviesušas nesaistītu pušu darījuma principu. Tomēr dalībvalstu tiesību aktos ir būtiskas atšķirības. Turklāt ESAO transfertcenu noteikšanas vadlīniju statuss un loma dažādās dalībvalstīs atšķiras, radot atšķirīgas nesaistītu pušu darījuma principa interpretācijas.

Sagaidāmā Savienības pievienotā vērtība (*ex post*)

Nemot vērā transfertcenu noteikšanas pārrobežu elementu, Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība izriet no iespējas izveidot ES mēroga kopēju pieeju transfertcenu noteikšanai, kas radīs lielāku noteiktību nodokļu jomā un ko var sasniegt tikai ES līmenī.

1.5.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Šī likumdošanas iniciatīva ir jauna ES līmenī. Transfertcenu noteikšanas noteikumi ES līmenī nav saskaņoti ar leģislatīviem aktiem. Agrāk Komisija risināja transfertcenu noteikšanas jautājumus, izmantojot darbu, ko veica Kopējais iekšējo cenu (transfertcenu) noteikšanas forums (*JTPF*)⁴⁰, ekspertu grupa, ko Komisija

⁴⁰

Skatīt ES Kopējo iekšējo cenu (transfertcenu) noteikšanas forumu (*JTPF*) šeit: https://taxation-customs.ec.europa.eu/joint-transfer-pricing-forum_en.

izveidoja 2002. gadā un kuras uzdevums bija ierosināt Komisijai pragmatiskus, nelegislatīvus risinājumus praktiskām problēmām, ko rada transfertcenu noteikšanas prakse ES. Tās pilnvaru termiņš beidzās 2019. gada martā, un tas netika atjaunots.

1.5.4. *Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Šī direktīva atspoguļo vienu no darbībām, kuras noteiktas “Rīcības plānā taisnīgas un vienkāršas nodokļu sistēmas izveidei, kas atbalsta ekonomikas atveseļošanas stratēģiju”. Lai nodrošinātu taisnīgu nodokļu uzlikšanu, ir jānovērš nodokļu ļaunprātīga izmantošana. Priekšlikumā tiks izmantotas procedūras, shēmas un IT rīki, kas līdzīgi tiem, kuri jau ir izveidoti vai tiek izstrādāti saskaņā ar DAS.

1.5.5. *Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums*

Lai ierosinātu īstenošanas aktu, Komisijai būs jāsadarbojas ar ekspertiem transfertcenu noteikšanas jomā, un tā organizēs sanāksmes, lai lūgtu viņu padomus. Lai nodrošinātu pieredzes apmaiņu, varētu izveidot pastāvīgu ekspertu grupu. Attiecīgās ar minētajām sanāksmēm saistītās izmaksas finansēs no ES budžeta.

1.6. **Priekšlikuma/iniciatīvas ilgums un finansiālā ietekme**

☐ **Ierobežots ilgums**

- ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: GGGG.–GGGG.
- ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam.

☒ **Beztermiņa**

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. **Plānotās budžeta izpildes metodes⁴¹**

☒ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**:

- ☒ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;
- ☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
- ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
- ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
- ☐ publisko tiesību subjektiem;

⁴¹ Sīkāku informāciju par budžeta izpildes metodēm un atsauces uz Finanšu regulu sk. *BUDGpedia* tīmekļa vietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, tādā mērā, kādā tiem ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas;
- ☐ tiesību subjektiem vai personām, kurām, ievērojot LES V sadaļu, uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Komisija nodrošinās, ka ir ieviesti pasākumi, kuri paredzēti, lai uzraudzītu un izvērtētu, kā intervence darbojas, un salīdzinātu rezultātus ar galvenajiem politikas mērķiem.

Dalībvalstis katru gadu iesniegs Komisijai datus ar informāciju, kas izklāstīta iepriekš tabulā par darbības rādītājiem un ko izmantos, lai uzraudzītu atbilstību direktīvai. Tā kā ir pieejami uzraudzības dati un ja to uzskatīs par lietderīgu, Komisija novērtēs nepieciešamību pārskatīt kādus tās elementus ziņošanas sistēmas īstenošanas aktā.

Izvērtējums notiks piecus gadus pēc direktīvas ieviešanas, un tas ļaus Komisijai pārskatīt politikas rezultātus, kas gūti tās mērķu sasniegšanā, kā arī vispārējo ietekmi attiecībā uz nesaistītu pušu darbējuma principa piemērošanas uzlabošanu visā ES un arī nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu dubultās neuzlikšanas samazināšanu.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. *Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

Iniciatīvas īstenošana būs atkarīga no dalībvalstu kompetentajām iestādēm (nodokļu administrācijām).

Pēc direktīvas pieņemšanas Komisija iesaistīsies noteikumu sagatavošanā tikai ar īstenošanas aktiem un rīkosies tikai direktīvas pārkāpumu gadījumā.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu*

Kontroles stratēģijas galvenie elementi ir šādi.

Iepirkuma līgumi

Finanšu regulā noteiktās iepirkuma kontroles procedūras: jebkurš iepirkuma līgums tiek noslēgts, ievērojot noteikto pārbaudes procedūru, ko Komisijas dienesti veic attiecībā uz maksājumiem, ņemot vērā līgumiskās saistības un pareizu finanšu un vispārīgo pārvaldību. Visos starp Komisiju un saņēmējiem noslēgtajos līgumos ir paredzēti pasākumi krāpšanas apkarošanai (pārbaudes, ziņojumi utt.). Tiek izstrādāti sīki atsauces nosacījumi, un tie veido katra konkrētā līguma pamatu. Pieņemšanas

process notiek, stingri ievērojot *TAXUD TEMPO* metodoloģiju: sasniedzamie rezultāti tiek izskatīti, nepieciešamības gadījumā koriģēti un visbeidzot pilnībā apstiprināti (vai noraidīti). Nevienu rēķinu nevar apmaksāt, ja tam nav “apstiprinājuma vēstules”.

Iepirkuma tehniskā pārbaude

TAXUD ĢD veic sasniedzamo rezultātu kontroli un uzrauga līgumslēdzēju darbību un sniegtos pakalpojumus. Tas regulāri veic arī savu līgumslēdzēju kvalitātes un drošības pārbaudes. Kvalitātes pārbaudē tiek pārbaudīta līgumslēdzēja reālo procesu atbilstība to kvalitātes plānos definētajiem noteikumiem un procedūrām. Drošības pārbaudi uzmanība tiek vērsta uz konkrētiem procesiem, procedūrām un struktūru.

Papildus iepriekš minētajām kontrolēm *TAXUD* ĢD veic tradicionālo finanšu kontroli.

Ex-ante saistību pārbaude

Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorātā visas saistības pārbauda Finanšu nodaļas un Organizācijas cilvēkresursu korespondenta daļas vadītājs. Līdz ar to *ex-ante* pārbaude tiek veikta 100 % piešķirtajām summām. Šī procedūra nodrošina augsta līmeņa pārliecību par darījumu legalitāti un likumību.

Ex-ante maksājumu pārbaude

Ex-ante pārbauda 100 % maksājumu. Turklāt vismaz vienu maksājumu (no visām izdevumu kategorijām) nedēļā pēc nejaušības principa atlasa papildu *ex ante* pārbaudei, ko veic Finanšu nodaļas un Organizācijas cilvēkresursu korespondenta daļas vadītājs. Attiecībā uz segumu nav noteikts mērķis, jo šādas pārbaudes mērķis ir pārbaudīt maksājumus “izlases veidā”, lai pārliecinātos, vai visi maksājumi tiek sagatavoti atbilstīgi prasībām. Atlikušie maksājumi katru dienu tiek apstrādāti saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem.

Deklarācijas, ko sastāda kredītrīkotāji ar pastarpināti deleģētām pilnvarām (*AOSD*)

Visi *AOSD* paraksta deklarācijas, kuras pievienotas gada darbības pārskatam par konkrēto gadu. Šīs deklarācijas attiecas uz programmas darbībām. *AOSD* deklarē, ka darbības, kas saistītas ar budžeta izpildi, ir veiktas saskaņā ar labas finanšu pārvaldības principiem, ka esošās vadības un kontroles sistēmas sniedz pietiekamu pārliecību par darījumu likumību un pareizību, ka ar šīm darbībām saistītie riski ir pienācīgi identificēti un paziņoti un ka ir īstenoti riska mazināšanas pasākumi.

2.2.3. *Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)*

Izveidotie kontroles mehānismi ļauj *TAXUD* ĢD būt pietiekami pārliecinātam par izdevumu kvalitāti un likumību un samazināt neatbilstības risku. Iepriekšminētie kontroles stratēģijas pasākumi samazina potenciālos riskus zem noteiktā 2 % mērķa un attiecas uz visiem saņēmējiem. Jebkuri papildu pasākumi turpmākai riska samazināšanai radītu nesamērīgi augstas izmaksas, tāpēc tie nav paredzēti. Kopējās izmaksas, kas saistītas ar iepriekš minētās kontroles stratēģijas īstenošanu (aptverot visus izdevumus programmā *Fiscalis*), ir ierobežotas līdz 1,6 % no kopējiem veiktajiem maksājumiem. Paredzams, ka saistībā ar šo iniciatīvu tās paliks minētajā līmenī. Programmas kontroles stratēģija ierobežo neatbilstības risku praktiski līdz nullei un ir proporcionāla iespējamiem riskiem.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulā (Euratom, EK) Nr. 2185/964, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai saistībā ar dotāciju nolīgumu vai dotāciju lēmumu, vai līgumu, kas finansēts saskaņā ar šo regulu, ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr. 03 04 0100	Dif./nedif. 42	no EBTA valstīm ⁴³	no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm ⁴⁴	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
	Nodokļu sistēmu darbības uzlabošana	Starpība	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

- Jaunveidojamās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr.	Dif./nedif.	no EBTA valstīm	no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
	[XX.YY.YY.YY]	Dif.	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ	JĀ/NĒ

⁴² Dif. – diferencētās apropriācijas, nedif. – nediferencētās apropriācijas.

⁴³ EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

⁴⁴ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Nr.	03 04 0100
---	-----	------------

ĢD: TAXUD			Gads 2025 ⁴⁵	gads 2026.	gads 2027.	gads	gads	gads	KOPĀ
○ Darbības apropriācijas									
Budžeta pozīcija ⁴⁶	Saistības	(1a)	0,065	0,065	0,065				0 195
	Maksājumi	(2 a)	0,065	0,065	0 065				0,195
Budžeta pozīcija	Saistības	(1b)							
	Maksājumi	(2b)							
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem ⁴⁷									
Budžeta pozīcija		(3)							
KOPĀ TAXUD ĢD	Saistības	=1a+1b +3	0,065	0,065	0,065				0,195
	Maksājumi	=2a+2b +3	0 065	0 065	0 065				0,195

⁴⁵ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

⁴⁶ Saskaņā ar oficiālo budžeta nomenklatūru.

⁴⁷ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

○ KOPĀ darbības apropriācijas	Saistības	(4)								
	Maksājumi	(5)								
○ KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem			(6)							
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas <....> IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Saistības	=4+ 6								
	Maksājumi	=5+ 6								

Jā priekšlikums/iniciatīva ietekmē vairāk nekā vienu darbības izdevumu kategoriju, atkārtot iepriekš minēto iedaļu:

○ KOPĀ darbības apropriācijas (visas darbības izdevumu kategorijas)	Saistības	(4)								
	Maksājumi	(5)								
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem (visas darbības izdevumu kategorijas)			(6)							
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas 1.–6. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas (atsauces summa)	Saistības	=4+ 6								
	Maksājumi	=5+ 6								

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
---	----------	----------------------------

Šī iedaļa būtu jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapi, kas vispirms jānoformē [tiesību akta finanšu pārskata pielikumā](#) (Komisijas lēmuma par iekšējiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas Savienības vispārējā budžeta Komisijas iedaļas izpildi 5. pielikums), kurš starpdienestu konsultāciju vajadzībām tiek augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	Gads N+3	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
TAXUD ĢD									
○ Cilvēkresursi		1,026	1,026	1,026					3,078
○ Citi administratīvie izdevumi		0,052	0,052	0,52					0,156
KOPĀ — TAXUD ĢD	Apropriācijas	1,078	1,078	1,078					3,234

KOPĀ daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa maksājumu summa) =	1,078	1,078	1,078					
--	---------------------------------------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		Gads N ⁴⁸	Gads N+1	Gads N+2	Gads N+3	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			KOPĀ
KOPĀ	Saistības	1,143	1,143	1,143					3,429

⁴⁸

N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Maksājumi	0,065	0,065	0,065						0,195
--	-----------	-------	-------	-------	--	--	--	--	--	--------------

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus			Gads N		gads N+1		gads N+2		gads N+3		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						KOPĀ	
	IZNĀKUMI																	
	Veids 49	Vidējā s izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izma ksas	Daudzums	Izmak sas	Daudzums	Izmak sas	Kopēj ais daudz ums	Kopējās izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1 ⁵⁰ ...																		
– Iznākums																		
– Iznākums																		
– Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 1																		
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2 ...																		
– Iznākums																		
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 2																		
KOPSUMMAS																		

⁴⁹ Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

⁵⁰ Kā aprakstīts 1.4.2. punktā “Konkrētie mērķi”.

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas
- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	Gads 2025 ⁵¹	gads 2026.	gads 2027.	gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)	KOPĀ
--	----------------------------	---------------	---------------	------	--	------

Daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas							
Cilvēkresursi	1,026	1,026	1,026				3,078
Citi administratīvie izdevumi	0,052	0,052	0,052				0,156
Starpsumma — daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	1,078	1,078	1,078				3,234

Ārpus daudz gadu finanšu shēmas⁵² (?) 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas							
Cilvēkresursi							
Pārējie administratīvie izdevumi							
Starpsumma — ārpus daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas							

KOPĀ	1,078	1,078	1,078				3,234
-------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	--------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

⁵¹ N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet “N” ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

⁵² Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās BA pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.1. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

	gads 2025.	gads 2026.	2027. g ads	gads	gads	gads	Kopā
o Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
20 01 02 01 (Galvenais birojs un Komisijas pārstāvniecības)	6	6	6				6
20 01 02 03 (Delegācijas)							
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)							
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)							
o Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu FTE)⁵³							
20 02 01 (AC, END, INT, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)							
20 02 03 (AC, AL, END, INT un JPD delegācijās)							
XX 01 xx yy zz ⁵⁴	– galvenajā birojā						
	– delegācijās						
01 01 01 02 (AC, END, INT – netiešā pētniecība)							
01 01 01 12 (AC, END, INT – tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)							
KOPĀ	6	6	6				6

XX ir attiecīgā politikas joma vai budžeta sadaļa.

Nepieciešamie cilvēkresursi tiks nodrošināti, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Sanāksmju un sarakstes ar dalībvalstīm sagatavošana, īstenošanas aktu sagatavošana, sanāksmju organizēšana ar ekspertiem, dalība ESAO sanāksmēs. Pašlaik TAXUD ĢD rīcībā nav vajadzīgo resursu, tāpēc nākamajā TAXUD ĢD budžetā būtu jāpievieno papildu pilnslodzes ekvivalenti.
Ārštata darbinieki	

⁵³ AC – līgumdarbinieki, AL – vietējie darbinieki, END – valstu norīkotie eksperti, INT – aģentūru darbinieki, JPD – jaunākie eksperti delegācijās.

⁵⁴ Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām BA pozīcijām).

3.2.4. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ pilnībā pietiek ar līdzekļu pārvietošanu daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

Aprakstiet, kas jāpārplāno, norādot attiecīgās budžeta pozīcijas un summas. Lielas pārplānošanas gadījumā sniedziet *Excel* tabulu.

- ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas, atbilstošās summas un instrumentus, kurus ierosināts izmantot.

- ☐ jāpārskata DFS

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	gads N ⁵⁵	Gads N+1	Gads N+2	Gads N+3	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

⁵⁵

N gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot. Aizstājiet "N" ar paredzēto pirmo īstenošanas gadu (piemēram, 2021.). Tas pats attiecas uz turpmākajiem gadiem.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- ☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.
- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☐ citus ieņēmumus
 - Atzīmējiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija:	ieņēmumu	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ⁵⁶						
			gads N	gads N+1	gads N+2	gads N+3	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
..... pants									

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

⁵⁶ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.